

کارنامه علمی-اجرایی
و بیانیه های
گروه های داوران
شانزدهمین جشنواره کتاب های
آموزشی و تربیتی رشد

سال ۱۳۹۷

مهتاب میرایی آشتیانی

گروه داوری آموزش و پرورش کودکان استثنایی

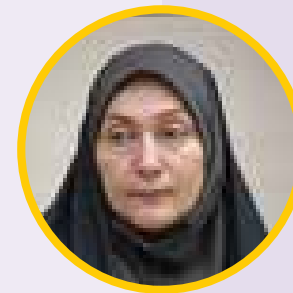
منیره عزیزی (۱۳۵۱)، هرسین کرمانشاه

دانشجوی دکتری روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، با ۲۹ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش استثنایی. ترجمه کتاب «راهکارهای علمی کار با کودکان اتیسم»، تألیف ۹ جلد کتاب «مهارت‌آموزی دوره ابتدایی ویژه طیف اتیسم»، تدوین «طرح ارزشیابی توصیفی ویژه طیف اتیسم» و اجرای پژوهشی «تأثیر مداخله‌های رفتاری بر کاهش علائم دانش‌آموزی بیش‌فعال / کاستی توجه (ADHD)» از جمله خدمات علمی او هستند. وی معلم دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی، معلم رابط دانش‌آموزان ناشنوا، معلم دانش‌آموزان دارای اختلال رفتاری - هیجانی، و کارشناس برنامه‌ریزی آموزشی و درسی دانش‌آموزان دارای اختلال‌های رفتاری هیجانی و اختلال‌های طیف اتیسم بوده است و مدیریت «سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور» را در سوابق اجرایی خود دارد.

هابده بهبودی (۱۳۴۴)، تهران

دانشجوی دوره دکتری در رشته «سیاست‌گذاری فرهنگی» و مؤلف و مترجم مقالات علمی متعدد. از سوابق اجرایی ایشان می‌توان به کارشناس مسئول مشاوره و مددکاری «سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور»، کارشناس مسئول امور اجتماعی سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور، کارشناس مشاوره و مددکاری، دبیر و عضو هیئت تحریریه «مجله تعلیم و تربیت استثنایی»، داور و عضو کارگروه جشنواره الگوهای برتر یاددهی - یادگیری سازمان آموزش و پرورش استثنایی و عضو گروه داوری کتاب‌های آموزشی کودکان استثنایی جشنواره کتاب رشد اشاره کرد.

هاجر عمل صالح (۱۳۴۲)، رشت

کارشناسی ارشد روان‌شناسی کودکان استثنایی، آموزگار و مشاور «مرکز آموزش استثنایی ایمان تهران»، متخصص تست‌های هوش اداره آموزش و پرورش استثنایی شهر تهران، کارشناس مشکلات ویژه یادگیری سازمان کودکان استثنایی تهران و همکار تخصصی دوره‌های آموزشی کودکان کم‌توان ذهنی (پیش از دبستان). عضو مؤلفان کتاب‌های فارسی و علوم دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی است و در کارنامه فعالیت‌های پژوهشی و فرهنگی‌اش، ترجمه کتاب‌های مرتبط با کودکان بیش‌فعال دچار مشکلات نوشتاری، داوری جشنواره‌های تدریس سازمان کودکان استثنایی کشور، عضویت در گروه هنجاریابی و کسلسر کودکان، تدریس برنامه‌های ترمیمی در استان‌های ایران برای آموزش مربیان مراکز مشکلات یادگیری، و همکاری با «مرکز روان‌پزشکی دکتر سهامی» به چشم می‌خورد. علاوه بر این، همکار دوره‌های آموزش ضمن خدمت و مدرس آموزش خانواده در «مدرسه استثنایی و انجمن خیریه دخترانه مرزی پیام شاد» است.

بیانیه گروه داوری آموزش و پرورش کودکان استثنایی

در هر جامعه توجه به افراد دارای نیازهای ویژه و مناسب‌سازی محیط (آموزشی، اجتماعی و...) برای حضور هرچه بیشتر آن‌ها در اجتماع نشانه بالندگی و پویایی آن جامعه است. حضور کودکان و دانش‌آموزان استثنایی در کنار سایر دانش‌آموزان، نیازمند بالا رفتن دانش و آگاهی دست‌اندرکاران آموزش، دانش‌آموزان و والدین در مدرسه‌های عمومی است. برای دستیابی به این مهم، رسانه‌های آموزشی، از جمله کتاب نقش، به‌سزایی ایفا می‌کنند. قرار دادن بخش ویژه کتاب‌های کودکان و دانش‌آموزان استثنایی در جشنواره کتاب‌های آموزشی و تربیتی رشد، می‌تواند توجه مؤلفان، مترجمان و ناشران را به این گروه از افراد جامعه افزایش دهد.

در شانزدهمین جشنواره کتاب‌های آموزشی و تربیتی رشد، ۱۸ عنوان کتاب به مرحله نهایی جشنواره در بخش کودکان و دانش‌آموزان استثنایی راه یافتند که تمامی این کتاب‌ها توسط داوران مورد بررسی قرار گرفتند و از بین این کتاب‌ها، چهار عنوان نامزد دریافت جایزه شدند. کتاب‌های مورد بررسی در این دوره نسبت به دوره‌های قبل دارای تنوع بیشتری داشتند و نگاه کتاب‌ها کاربردی‌تر شده بود. از بارزترین نکات این دوره، وجود کتاب‌هایی در خصوص ارتقا و توانمندی دانش‌آموزان چند معلولیتی و جسمی حرکتی بود.

از مواردی که توجه بیشتر ناشران را می‌طلبد، اشتباهات تایپی در متن و یکسان‌سازی واژه‌ها و توجه بیشتر به کیفیت کتاب‌های تألیفی با رعایت استانداردهای علمی است. چون متأسفانه تعدادی از کتاب‌های تألیفی به‌صورت گردآوری نامناسب از سایر کتاب‌ها، بدون توجه به پایه‌های علمی و نظری تألیف شده بودند. به ناشران و نویسندگان فرهیخته توصیه می‌شود، به منظور ارتقای کتاب‌ها در این حوزه، نکات زیر را مدنظر قرار دهند:

- تألیف کتاب‌هایی برای دانش‌آموزان مدارس عادی، در راستای شناخت و پذیرش دانش‌آموزان استثنایی به‌عنوان افرادی متفاوت و پذیرش آن‌ها در کنار خود.
- ابتدا تشخیص نیازهای دانش‌آموزان، خانواده‌ها، معلمان، مشاوران و نیروهای توان‌بخشی، و سپس تألیف یا ترجمه کتاب برای دانش‌آموزان استثنایی.
- توجه ویژه به تألیف کتاب‌هایی که در راستای افزایش مهارت‌های روزمره کودکان و دانش‌آموزان استثنایی هستند.
- توجه بیشتر به محرک‌های بصری در کتاب‌ها.

گروه داوری بازی و سرگرمی

علیرضا باقری جبلی (۱۳۵۱)، تهران

دانش‌آموخته مترجمی زبان انگلیسی. به مدت دو سال و نیم در مدرسه‌ها تدریس کرده و در حال حاضر کتابدار دبستان «صلحا» در منطقه ۴ آموزش و پرورش تهران است. ترجمه هفت جلد کتاب کودک و نوجوان (علمی، داستان و سرگرمی)، و ترجمه و تألیف مطالب سرگرمی برای مجلات کودک و نوجوان (کیهان بچه‌ها، رشد دانش آموز، رشد نوجوان، دوچرخه و همشهری) از فعالیت‌های ایشان است. وی تاکنون ویرایش شش فرهنگ‌نامه را بر عهده داشته است که فرهنگ‌نامه دوجلدی «کلید دانش»، و فرهنگ‌نامه‌های «نوآور» و «ورزش» از جمله آن‌ها هستند. عضویت در شورای سردبیری «رشد دانش آموز» (در سال تحصیلی ۸۴ - ۱۳۸۳)، همکاری با «نشر طلایی» از سال ۱۳۸۸ تاکنون، همکاری با «رشد کودک» و «رشد دانش آموز» در بخش سرگرمی، همکاری با «انتشارات به‌نشر» به مدت سه سال نیز از سوابق اجرایی او هستند.

هوشنگ شرقی (۱۳۴۵)، خدابنده

کارشناسی ریاضی کاربردی. وی به مدت شش سال مدیر داخلی «مجله رشد برهان متوسطه ۲» بوده و عضو شورای سردبیری «مجله رشد برهان متوسطه ۱» است. از سوابق علمی و پژوهشی ایشان می‌توان از تألیف حدود ۲۵ جلد کتاب «ریاضی و تفریح اندیشه»، همکاری در تألیف کتاب‌های درسی «هندسه پایه‌های دهم، یازدهم و دوازدهم» و «ریاضی نهم»، ترجمه پنج جلد کتاب معما، سرگرمی و ریاضی، و تألیف ۲۰۰ مقاله علمی نام برد.

سعید کفایتی (۱۳۴۸)، تهران

کارشناسی ارشد آموزش زبان آلمانی و کارشناسی آموزش ابتدایی. وی در دوره‌های متفاوت تحصیلی، از دبستان تا دانشگاه و آموزش ضمن خدمت معلمان، سابقه تدریس دارد. به علاوه در مجتمع بین‌الملل تهران، مدرسه کره‌ای‌ها و مدرسه‌های شهر «باکو» تدریس کرده و در آلمان دوره آموزش خلاق را گذرانده است. همکاری با مجلات رشد، مشارکت در تألیف کتاب‌های درسی، و تألیف چند جلد کتاب کمک‌درسی از دیگر خدمات علمی و فرهنگی ایشان است.

بیانیه گروه داوری بازی و سرگرمی

کودکان از طریق بازی و سرگرمی بسیاری از مهارت‌های زندگی را می‌آموزند. آن‌ها هنگام بازی با اطرافیان خود ارتباط می‌گیرند و رفتارهای اشتباه خود را اصلاح می‌کنند. بازی می‌تواند شخصیت کودک را بسازد و روح انسان دوستی، مشارکت و همکاری را در او به وجود آورد. در دوره‌ای که فروش کتاب شرایط مطلوبی ندارد و بازی‌های رایانه‌ای وقت زیادی از اوقات فراغت کودکان و نوجوانان را به خود اختصاص داده‌اند، همت بالای ناشرانی که در حوزه بازی و سرگرمی کتاب منتشر می‌کنند، جای قدردانی دارد. در این دوره از جشنواره، گروه داوران پس از بررسی کتاب‌ها به نتایج زیر دست یافتند:

نقاط قوت کتاب‌ها:

- تلاش ناشران برای تولید کتاب‌های تألیفی متناسب با فرهنگ بومی؛
- متناسب‌سازی کتاب‌های ترجمه‌ای با ایجاد تغییراتی در متن‌ها و تصویرها.

نقاط ضعف:

- غلبه کمی کتاب‌های ترجمه بر کتاب‌های تألیفی؛
- وجود ابهام در معرفی بازی‌ها؛
- رعایت نکردن تناسب سطح دشواری سرگرمی‌ها با گروه سنی؛
- وجود ایرادهای ویرایشی و انجام نشدن نمونه‌خوانی؛
- نداشتن پیشگفتار و مقدمه روشن‌گر در برخی آثار؛
- استفاده از منابع خارجی بدون ذکر مأخذ؛
- ناهم‌خوانی تصویرگری‌ها با متن.

پیشنهادها:

- توجه بیشتر به کتاب‌های تألیفی؛
- به‌کارگیری نویسندگان، ویراستاران و مترجمان کارآموده و آشنا با موضوع؛
- مشاوره با کارشناسان حوزه بازی و سرگرمی؛
- گردآوری بازی و سرگرمی‌های مناسب از منابع متفاوت و تولید کتاب با ذکر مأخذ.

گروه داوران پیش دبستانی: کتاب‌های آموزشی

رخساره فضلی (۱۳۴۳)، اراک

دکترای روان‌شناسی تربیتی، دبیر، سرگروه آموزشی، کارشناس مسئول، مشاور معاون وزیر، مدیرکل دفتر آموزش پیش دبستانی و معاون آموزش عمومی و معاون آموزش ابتدایی آموزش و پرورش، و مؤلف کتاب‌های: «راهنمای آموزش در کلاس‌های چندپایه»، «بخوانیم و بنویسیم»، «راهنمای تدریس اجتماعی، جغرافیا و تاریخ»، «وضعیت افت تحصیلی در نظام آموزشی عمومی کشور»، «چرا بچه‌ها مدرسه را دوست ندارند» و «خودآموز تدریس در چند پایه». بعضی سوابق علمی - پژوهشی ایشان عبارت‌اند از: راهنمایی و مشاوره پایان‌نامه‌های دانشجویان کارشناس ارشد، ارائه مقالات متعدد در «فصل‌نامه‌های تعلیم و تربیت» و «خانواده و پژوهش»، و ارائه الگویی برای ارتقای کیفیت آموزش دختران روستایی در مناطق کمتر توسعه یافته.

مریم اسفندیاری (۱۳۵۶)، ری

کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، آموزگار، مدرس، مدیر و مربی پیش دبستانی، سرگروه آموزشی، مدیر اجرایی گروه‌های آموزشی شهرستان‌های تهران، و رئیس اداره دفتر آموزش پیش دبستان. از جمله سوابق علمی و پژوهشی ایشان، همکاری در پروژه‌های علمی و پژوهشی در «دفتر آموزش پیش دبستان»، تدریس در دوره‌های ضمن خدمت مربیان پیش دبستانی، و داوری آثار «دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی» است. از مهم‌ترین آثار تألیفی وی نیز می‌توان از کتاب‌های چهارجلدی کتاب کار کودک با عنوان «دنیای من»، مجموعه کتاب‌های کودک «اداره کل آموزش و پرورش شهرستان‌های تهران»، و کتاب گل‌واژه‌های امید (پیش دبستان) در وزارت آموزش و پرورش نام برد.

اعظم فتحی (۱۳۴۹)، زنجان

کارشناسی ارشد فلسفه آموزش و پرورش که به مدت ۱۵ سال در سمت مربی و مؤسس پیش دبستان و آموزگار پایه پنجم ابتدایی در آموزش و پرورش خدمت کرده است. تألیف کتاب‌های کار «کودک پاییز، زمستان و بهار»، و مجموعه کتاب‌های «کودک مربی ایران» و عضویت در کمیته تألیف آموزش و پرورش پیش دبستان استان تهران و عضویت در کارگروه تخصصی طراحی، تدوین برنامه درسی شایستگی‌های مربیان با همکاری دانشگاه فرهنگیان و آموزش و پرورش پیش دبستانی وزارتخانه از جمله سوابق علمی و اجرایی اوست.

بیانیه گروه داوری پیش دبستانی: کتاب‌های آموزشی

در طول هفت سال اول زندگی کودک، یعنی سنین پیش‌دبستانی، پایه و اساس شخصیت او شکل می‌گیرد. جدی گرفتن آموزش مناسب در این سنین به قدری حائز اهمیت است که اگر کشوری با سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی‌های صحیح بستر آن را فراهم کند، رشد و پیشرفت آتی خود را صددرصد تضمین کرده است. یکی از مهم‌ترین و مؤثرترین دوران زندگی آدمی دوران کودکی است. دورانی که در آن شخصیت فرد پایه‌ریزی می‌شود و شکل می‌گیرد. باید به همه ابعاد وجود کودک، شامل رشد اجتماعی، عاطفی، شخصیتی و هوشی او توجه داشت. این ابعاد عواملی تعیین‌کننده و اساسی هستند که از دوران کودکی شکل می‌گیرند. کودک کوچک شده فرد بزرگسال نیست، بلکه شخصیتی منحصر به فرد است و ویژگی‌های خاص خود را دارد. در گروه داوری پیش‌دبستانی کتاب‌های آموزشی ۶۵ عنوان کتاب در دو حوزه تألیف و ترجمه به جشنواره راه پیدا کرده‌اند که کتاب‌های تألیفی کمتر خلاقانه نگارش یافته بودند و مطالب تکراری داشتند. پراکندگی تولیدات بدون توجه به شناخت کودکان و ویژگی‌های آنان نشان می‌دهد که ویژگی‌ها و نیازهای کودکان برای مؤلفان و ناشران به خوبی درک و شناسایی نشده‌اند.

نقاط قوت و ضعف کتاب‌ها

یکی از نقاط قوت این بود که امسال تعداد کتاب‌های تألیفی نسبت به کتاب‌های ترجمه‌ای فراوانی بیشتری داشتند و در وضعیت بهتری قرار گرفته بودند. این موضوع نشان می‌دهد توجه مؤلفان به تألیف برای کودکان این گروه سنی معطوف شده است. از نقاط ضعف، باید به موضوع درک نکردن تفاوت دو مقوله «کتاب برای کودک» و «کتاب درباره کودک» اشاره کرد. این دو موضوع به جهت ساختاری می‌باید تفکیک شوند تا شاهد تولید منابع آموزشی و کتاب‌های تخصصی در هر دو حوزه باشیم. در منابع، هر دو مقوله در یک گروه و با محتوای درهم‌تنیده مطرح شده‌اند که باعث می‌شود، در ارزیابی‌ها دقت لازم صورت نگیرد.

پیشنهادها

- ضوابط و معیارهای ارزیابی منابع برای کودکان و درباره کودکان بازبینی و بازتولید شود.
- با توجه به طیف نتایج ارزیابی و سطح‌بندی محتواهای مورد تأیید، نتایج بر اساس این درجه‌بندی، در فهرستگان رشد و سایت مربوطه معرفی شود.
- درج مجوز مربوطه یا هولوگرام تأییدیه سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی روی کتاب‌ها الزامی شود؛ تا امکان رصد کتاب‌های دارای تأییدیه برای عموم وجود داشته باشد.
- طی نشست‌های تخصصی، همایش‌ها و... با حضور مؤلفان و ناشران منابع آموزشی و رسانه‌های تخصصی کودکان گروه سنی پیش‌دبستان، معیارها و ضوابط تولید منابع معرفی و تبیین شوند تا سبب هم‌سوئی اندیشه‌ها و تلاش در راستای تحقق هدف‌ها شود.

گروه داورى پیش دبستانی: کتاب‌های داستانی

جعفر ابراهیمی نصر (متخلص به شاهد - ۱۳۳۰)، اردبیل

دارنده نشان درجه یک هنری در ادبیات، شاعر، نویسنده و پژوهشگر ادبیات کودک و نوجوان، و سردبیر «جنگ ادبی آیش» در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان. از جمله سوابق خدمتی او، همکاری با مجلات رشد (از نخستین شماره‌های آن‌ها)، همکاری با انتشارات مدرسه و انتشارات رشد، مسئول شورای شعر کانون پرورش فکری (۲۲ سال)، دبیر جشنواره کتاب کودک در کانون (سه دوره)، دبیر جشنواره مطبوعات کانون (هفت دوره)، داور کتاب سال جمهوری اسلامی (۱۰ دوره)، داور جشنواره کتاب رشد (دو دوره)، داور و سرداور کتاب دفاع مقدس (دو دوره)، نویسنده برنامه کودک رادیو (به مدت ۱۰ سال) و برنده جایزه بزرگ «مداد پرنده» و چندین جایزه دیگر است.

مجید راستی (۱۳۳۳)، تهران

کارشناسی ادبیات انگلیسی و مؤلف کتاب‌های «دنیا می‌خواست به دنیا بیاد»، «ماجراهای علی کوچولو (دو جلدی)»، «پسر کوچولویی به نام غوره (چهار جلدی)، «پادشاهی که کشورش را گم کرد»، «جوجه تیغی‌های پسرعمو»، «بی‌بی و بابا (سه جلدی)» و «آرزوی آدم آهنی». از جمله سوابق علمی - پژوهشی او فعالیت در حوزه ادبیات کودک و برگزاری کلاس‌های نویسندگی خلاق در حوزه ادبیات کودک است. سردبیری مجله «رشد کودک» به (مدت سه سال)، عضویت در شورای سردبیری مجلات رشد دانش آموزی و سردبیری مجله «گلک» نیز از سوابق اجرایی او محسوب می‌شوند.

علی باباجانی (۱۳۵۲)، اراک

کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی، سردبیر «مجله قاصدک»، دبیر ادبی «مجله دیدار آشنا»، کارشناس ادبی اداره ارشاد قم، سردبیر «فصلنامه میثاق کوثر»، و کارشناس ادبی «مجله روزهای زندگی».

از سوابق علمی - پژوهشی وی می‌توان به تألیف نزدیک به ۷۰ کتاب، از جمله مجموعه دوازده جلدی «قصه‌های حنانه»، مجموعه شش جلدی «یک نفر او را دوست دارد»، مجموعه داستان طنز «آقای بی‌رویه» و «تو را صدا می‌زنم»، مجموعه نیایش‌های حیوانات اشاره کرد. ایشان همچنین در مدارس، مراکز آموزشی و فرهنگ‌سراها تدریس می‌کند.

بیانیه گروه داوری پیش دبستانی: کتاب‌های داستانی

در بررسی آثار و کتاب‌های شعر و قصه پیش دبستانی در جشنواره شانزدهم داوران ذکر این نکات را لازم می‌دانند:

نسبت به سال‌های پیش، آثار پیش دبستانی، هم از نظر کیفی و هم از نظر کمی، پیشرفت قابل توجهی داشته‌اند. اما به نظر می‌رسد که هنوز برای رسیدن به وضعیت ایده‌آل راه زیادی داریم.

تعداد آثار متوسط قابل قبول بین کتاب‌ها زیاد شده است؛ ولی به نظر می‌رسد که نویسندگان و شاعران و نیز تصویرگران ما، گاه خلاقیت لازم را در به‌وجود آوردن یک کتاب خوب در نظر نمی‌گیرند و در این باره دقت نظر ندارند.

تصویرگران گاهی بیش از اندازه به دنیای فانتزی نزدیک می‌شوند؛ لذا داوران نظر تصویرگران را به این نکته جلب می‌کنند که بهتر است به واقع‌گرایی در تصویرگری این گروه سنی بیشتر نزدیک شوند. گاهی ذهن‌گرایی و ورود به دنیای فانتزی در تصویرگری‌ها، مربوط به دنیای خردسالان نیست، بلکه مربوط به دنیای ذهنی خود تصویرگران است. این موضوع گاهی در داستان‌های تألیفی نیز به چشم می‌خورد.

جای داستان‌های واقع‌گرایانه در آثار این گروه سنی خالی است یا تعداد آن‌ها بسیار اندک است. تصویرگران بهتر است به جای پرداختن به فرم به دنیای واقعی تخیلات خردسالان نزدیک شوند.

به ناشران نیز توصیه می‌شود، در نشر آثار برای کودکان و نوجوانان، تنوع موضوعی را بیشتر مدنظر داشته باشند. برخی فقط برای خردسالان کار می‌کنند و گروه سنی کودک و نوجوان مغفول می‌ماند.

ترجمه‌ها نسبت به سال‌های پیش بهتر شده‌اند و در انتخاب آن‌ها دقت نظر بیشتری اعمال شده است.

در پایان یادآور می‌شویم، بسیاری از آثار خردسالان (پیش دبستان)، به‌ویژه در شعر و داستان، آثاری مناسب کودکان دبستانی هستند که با زبان پیش دبستانی بیان شده‌اند.

گروه داوران تاریخ و زندگی‌نامه

حشمت‌الله سلیمی (۱۳۴۴)، اسلام‌آباد غرب

دانش‌آموخته رشته تاریخ در دوره کارشناسی‌ارشد، مدرس تاریخ در دوره متوسطه، ریاست دپارتمان علوم اجتماعی دبیرستان البرز و کارشناس پاره‌وقت دفتر تألیف کتاب‌های درسی. از آثار وی می‌توان «مبارزات روحانیون و وعاظ مساجد به روایت اسناد»، «اسنادی از اشغال ایران در جنگ جهانی دوم»، «تاریخ‌شناسی پیش‌دانشگاهی» (متناسب‌سازی با رویکرد آموزش از راه دور) و کتاب درسی «تاریخ پایه دهم رشته علوم انسانی» را نام برد. اجرای طرح پژوهشی «تحلیل خط‌مشی‌ها، اسناد مصوب، پژوهش‌ها و منابع معتبر با حوزه تربیت و یادگیری علوم انسانی و مطالعات اجتماعی»، دیگر فعالیت علمی - پژوهشی اوست. ایشان همچنین در سوابق اجرایی خود، کارشناسی معاونت پژوهشی «بنیاد ایران‌شناسی» و کارشناسی «مرکز پژوهش و اسناد ریاست جمهوری» را دارد.

سیدحسین رضوی خراسانی (۱۳۴۴)، سمنان

دکترای تاریخ با ۳۰ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش به‌عنوان دبیر دبیرستان، مدرس دانشگاه فرهنگیان و مراکز ضمن خدمت، و عضو شورای برنامه‌ریزی کتاب‌های درسی تاریخ. وی از مؤلفان کتاب‌های درسی تاریخ از جمله تاریخ‌شناسی دوره پیش‌دانشگاهی، تاریخ ایران و جهان باستان، تاریخ از اسلام تا پایان صفویه و تاریخ ۳ است. کتاب‌هایی چون «تاریخ ایران در عهد زندیه» و «تاریخ ایران در دوره تیموریان» از انتشارات قدیانی، «جامعه‌شناسی نظام جهانی» و «تاریخ ایران و جهان (۲)» از انتشارات پیش‌دانشگاهیان و مقالاتی مانند «بررسی و ارزیابی جایگاه حاکم در انواع جوامع مورد نظر فارابی» پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی را نیز در کارنامه خود دارد.

کوروش فتیحی (۱۳۵۰)، سنج

دکترای تاریخ با ۲۱ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش و دانشگاه‌های فرهنگیان، تربیت‌معلم، پیام نور، شهید بهشتی، و آزاد اسلامی واحد شهر ری، و مؤلف کتاب‌های «ایران در عصر غزنویان و سلجوقیان» و «تجددخواهی ایرانیان». ایشان در تألیف کتاب درسی تاریخ ۳ همکاری داشته و همچنین مدیر اجرایی گروه‌های آموزشی، مشاور مدیر کل و سرگروه تاریخ استان کردستان نیز بوده است.

بیانیه گروه داوری تاریخ و زندگی نامه

حوزه تاریخ به طور عام، بخشی از رسالت تقویت مؤلفه‌های هویتی را عهده‌دار است. توجه به جنبه‌های فکری، فرهنگی و اجتماعی جامعه از رهگذر تاریخ، مخاطبان را با مؤلفه‌های اساسی هویتی آشنا می‌کند و موجب استحکام باورهای جمعی و انسجام اجتماعی می‌شود. حوزه تاریخ ظرفیت گسترده‌ای در اختیار مؤلفان، مترجمان و ناشران قرار می‌دهد تا از رهگذر آن بتوانند، به نیازهای فکری مخاطبان علاقه‌مند پاسخ شایسته دهند.

تعداد ۲۶ عنوان کتاب در زمینه تاریخ و زندگی نامه به جشنواره رسیده است که از نظر موضوعی در مقایسه با دوره‌های پیشین از تنوع بیشتری برخوردار هستند. همچنین موضوع‌های جدیدی از نظر حیات اجتماعی زنان و تاریخ تحولات نشر در ایران، بین آثار دیده می‌شود. نوعی خلاقیت نیز در ارائه محتوای زندگی‌نامه‌ها به چشم می‌خورد که آن‌ها را از شیوه‌های پیشین متمایز کرده است.

از جمله نقاط قوت که می‌توان برای بعضی از کتاب‌های این دوره برشمرد، از این قرار است: استفاده از منابع و مآخذ معتبر؛ گویاسازی و ارائه توضیحات لازم در پانویس؛ استفاده از محرک‌های بصری جذاب؛ توجه به حجم متناسب با شرایط سنی گروه دانش‌آموزان.

کاستی‌هایی که در کتاب‌ها دیده می‌شوند، به چند دسته ساختاری، محتوایی، نگارشی و فنی قابل تقسیم‌بندی‌اند: نامناسب بودن فصل‌بندی و استفاده نکردن از عنوان‌های فرعی، رعایت‌نشدن اندازه حرف‌ها و فاصله کلمات و سطرها با یکدیگر، بی‌کیفیتی محرک‌های بصری، روان نبودن و یک‌دست نبودن متن از نظر انشایی، صفحه‌آرایی نامناسب، رعایت نکردن اصول معرفی منابع در پاورقی و در کتاب‌نامه، نداشتن فهرست اعلام از جمله ایرادها و کاستی‌های کتاب‌ها به‌شمار می‌رود. همچنین در بیشتر کتاب‌ها به نیاز مخاطبان و هدف‌های برنامه درسی و کتاب درسی توجه نشده است.

گروه داوران، ضمن قدردانی از تلاش مؤلفان، مترجمان و ناشران، نکات زیر را به‌عنوان راهکارهای پیشنهادی، به منظور افزایش کیفیت کتاب‌های کمک‌آموزشی، یادآور می‌شود:

- توجه بیشتر به نیازها، علاقه‌ها و سطح درک و فهم مخاطبان به ویژه دانش‌آموزان؛
- متناسب‌سازی آثار با هدف‌های برنامه درسی و کتاب‌های درسی؛
- کیفیت‌بخشی به محرک‌های بصری، دقت در انتخاب رنگ‌ها و قرار گرفتن محرک‌ها در محل‌های مناسب؛
- توجه بیشتر به تحولات حوزه‌های فکری، اجتماعی و سیاسی و گشودن افق‌های تازه پیش روی مخاطبان.

گروه داورى تربیت‌بدنى

محسن حلاجى (۱۳۴۷)، تهران

دکترای تربیت‌بدنی و علوم ورزش با بیش از ۲۷ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش به‌عنوان دبیر تربیت‌بدنی منطقه ۱۹ تهران، کارشناس مسئول، رئیس گروه، معاون و سرپرست اداره کل تربیت‌بدنی در حوزه ستادی و استادیار دانشگاه فرهنگیان، و مؤلف کتاب‌های «نظریه‌های سازمان و مدیریت»، «اهداف و راهبردها در آموزش تربیت‌بدنی»، «راهنمای معلم تربیت‌بدنی پایه ششم ابتدایی»، «وی در تألیف راهنمای معلم تربیت‌بدنی دوره‌های اول و دوم متوسطه همکاری داشته است. مدیر و مشاور ورزشی شهرداری منطقه ۱۵، رئیس انجمن شنای دانش‌آموزان کشور، عضو شورای برنامه‌ریزی دفتر تألیف تربیت‌بدنی «سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی» و عضو هیئت‌تحریریه و شورای سردبیری فصل‌نامه «رشد آموزش تربیت‌بدنی»، از سوابق اجرایی ایشان است.

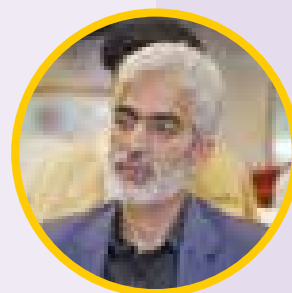
امید جهانسوز (۱۳۴۲)، شیراز

دانشجوی دوره دکتری رفتار حرکتی، مدرس مراکز تربیت‌معلم کشور، عضو شورای برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی تربیت‌بدنی، مؤلف کتاب «حرکات ورزشی ویژه جانبازان و معلولین» و عضو هیئت‌علمی دانشگاه فرهنگیان. ایشان مترجم سه عنوان کتاب تخصصی در زمینه ورزش است.

سعید خسروی (۱۳۴۴)، کرمانشاه

کارشناسی‌ارشد مدیریت و برنامه‌ریزی ورزشی با بیش از ۳۰ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش. وی در حال حاضر معاون مدیر کل دفتر تربیت‌بدنی و فعالیت‌های ورزشی است. عضویت در شورای تحقیق استان کرمانشاه، تهیه آیین‌نامه مسابقات ورزشی به شیوه مدرسه قهرمان، تألیف و گردآوری مبحث روان‌شناسی ورزشی برای ویژه‌نامه رقابت‌های تخصصی معلمان تربیت‌بدنی، عضو گروه مؤلفان کتاب دست‌نامه آموزگاران و تهیه آیین‌نامه جشنواره فرهنگی - ورزشی دانش‌آموزان دوره ابتدایی از جمله فعالیت‌های اجرایی و تحقیقی ایشان است. وی ناظر کل مسابقات ورزشی دانش‌آموزان، مدیر اجرایی مسابقات ورزشی کارکنان بسیجی پایگاه شهید شهسواری وزارت آموزش و پرورش، و سرپرست تیم ملی هندبال دانش‌آموزان پسر اعزامی به مسابقات جهانی ۲۰۱۰ بوده است که تیم مزبور به مقام دوم جهان دست یافت.

بیانیه گروه داوری تربیت بدنی

تربیت بدنی به عنوان سبکی از تعلیم و تربیت دارای ظرفیت رشد دانش آموزان در حوزه های یادگیری است. سواد جسمانی مهم ترین کلیدواژه حوزه سلامت و تربیت بدنی محور اصلی تولید برنامه های تربیت بدنی و سلامت در مدرسه هاست.

اکنون در کنار برنامه درسی ملی، راهنمای برنامه درسی سلامت و تربیت بدنی به تولید کتاب های راهنمای معلم تربیت بدنی منجر شده است. تولید این کتاب ها خطوط اصلی محتوای درس تربیت بدنی را به شکلی رسمی و مصوب نشان می رود.

برای تحقق هدف های هر حوزه تربیت و یادگیری و راهنمای برنامه حوزه های یادگیری، بسته آموزشی تعریف شده است که یکی از عناصر این بسته، کتاب کمک آموزشی است.

گذشته از کم و کیف کتاب های آموزشی در حوزه سلامت و تربیت بدنی، امروزه شواهد حاکی از آن است که تعداد کتاب های تولید شده، چه تألیفی و چه ترجمه ای، نسبت به حوزه های دیگر کم است. از این رو باید، با نگاه توسعه ای، عرصه و میدان را برای ناشران و مؤلفان در تولید هر چه بیشتر این کتاب ها باز گذاشت تا به تدریج هر ساله با تعداد کتاب های بیشتری روبه رو باشیم و از بین آن ها کتاب های مفید را انتخاب کنیم.

گروه داورى تعليم و تربيت دينى

پرويز ازادى (۱۳۵۶)، هشتروء

دكترى علوم قرآن و حديث، معاون پژوهشى دانشكده علوم و تحقيقات و نويسنده كتاب «مؤلفه‌هاى معنائى حق در قرآن كريم»، و مقالات علمى تخصصى «نژادپرستى رژيم صهيونيستى» و «نقش معتزله بصره در پي‌ريزى نظريه اعجاز». ايشان در تآليف چند درس از كتاب‌هاى درسى هديه‌هاى آسمان و پيام‌هاى آسمان با «دفتر تآليف و برنامه‌ريزى و تآليف كتب درسى» همكارى داشته است. از ديگر فعاليت‌هاى وى مى‌توان به عضويت در هيئت تحريريه مجله «رشد آموزش معارف اسلامى»، تدريس در دانشگاه امام صادق (ع) و دانشگاه بين‌المللى امام خمينى (ره)، مديريت گروه علوم قرآن و حديث دانشگاه بين‌المللى امام خمينى (ره) اشاره كرد.

مصطفى فيض (۱۳۶۱)، سمنان

دكترى فلسفه دين و مسائل جديد كلامى، عضو شورى برنامه‌ريزى و تآليف كتاب‌هاى پيام‌هاى آسمان متوسطه اول، دين و زندگى متوسطه دوم و اصول عقايد رشته معارف، عضو كميسيون برنامه‌هاى درسى و تربيتى شورى اعلى آموزش و پرورش، عضو كارگروه تخصصى تأمين و توليد محتواى تعليم و تربيت اسلامى دانشگاه فرهنگيان و عضو حلقه علم و دين سازمان پژوهش و برنامه‌ريزى آموزشى است و به تدريس دوره‌هاى ضمن خدمت كشورى و استانى معلمان و دبيران دينى پرداخته است. وى اكنون به تحصيلات حوزوى مشغول است. از جمله فعاليت‌هاى علمى - پژوهشى او مى‌توان به تآليف كتاب درسى اخلاق ۸ (اخلاق فردى)، مشاركت در تآليف كتاب‌هاى دينى و منطق دوره متوسطه، و همكارى در توليد راهنماى برنامه درسى دوره متوسطه اول، اشاره كرد.

محمد حسين ميرباقرى (۱۳۳۲)، قم

كارشناسى ارشد قرآن و حديث، مدير سابق دارالقرآن بنياد شهيد انقلاب اسلامى، مدير مسئول مؤسسه فرهنگى-هنرى مشتاق، و از همكاران واحد قرآن دفتر برنامه‌ريزى و تآليف كتب درسى. ايشان مدرس علوم و معارف اسلامى دانشگاه تربيت‌دبير شهيد رجائى و يكى از مؤلفان كتاب درسى قرآن دوره اول متوسطه است كه در تآليف چند جلد كتاب آموزش مفاهيم قرآن همكارى داشته است.

بیانیه گروه داوری تعلیم و تربیت دینی

تألیف و انتشار کتاب در موضوع تعلیم و تربیت دینی نقش اساسی در شکل‌دهی به شخصیت دینی کودکان و نوجوانان دارد. این کتاب‌ها، علاوه بر تأمین نیازهای فکری دانش‌آموزان، می‌توانند منشأ تولید محصولات فرهنگی و هنری فراوانی باشند. در این حال، نویسندگان کتاب‌های دینی کودکان همواره تلاش خود را در جهت تغذیه فکری دانش‌آموزان مبذول داشته‌اند. مسئله اساسی در این میان اهتمام به معیارهایی است که می‌توانند اثر تولیدی را برای مخاطب از جنبه‌های متعدد جذاب و او را به مطالعه کتاب ترغیب کنند.

طی سال‌های اخیر، تولید آثار در زمینه ادبیات دینی کودکان و براساس نیاز مخاطبان از جنبه کمی و کیفی جهش قابل توجهی داشته است. از میان آثار متعددی که به جشنواره ارسال شده‌اند، پس از داوری‌های اولیه، ۲۹ اثر برای داوری در جشنواره انتخاب شدند. از میان این تعداد، در پالایش اولیه ۱۵ اثر برای داوری دقیق‌تر و انتخاب اثر برگزیده و تقدیری به مرحله بعد رفتند. پس از بحث و تبادل نظر میان داوران، از میان این تعداد، شش اثر به‌عنوان نامزد معرفی شدند.

- کتاب‌های برگزیده دارای نقاط قوت قابل توجهی بودند که از جمله به این موارد می‌توان اشاره کرد:
- پرداختن به موضوع‌های کاملاً مورد نیاز و توجه مخاطب و برطرف ساختن نیازهای به‌روز مخاطب.
- توجه به کتاب‌سازی متناسب با سن مخاطب و جذاب ساختن کتاب از نظر جلوه‌های بصری.
- به کار بردن قلم مناسب سن مخاطب و برقراری ارتباط مؤثر و مناسب.
- بیان مطالب و محتواهای دارای اعتبار علمی قابل قبول و صحیح.

در عین حال کتاب‌های موجود دارای نقاط ضعفی نیز بودند که شایسته است ناشران و مؤلفان محترم به این جنبه‌ها توجه بیشتری داشته باشند:

- تصویرسازی‌های ضعیف و به دور از جذابیت برای مخاطبان.
- طرز بیان ضعیف به نحوی که برای مخاطب کودک و نوجوان جذابیت لازم را ندارد.
- بیان موضوع‌های تکراری و غیرمتناسب با نیازهای مخاطبان.
- ضعف علمی مطالب کتاب‌ها.

شایسته است مؤلفان و ناشران محترم به این جنبه‌ها توجه داشته باشند تا در سال‌های آینده شاهد تولید آثار فاخر و ارزشمندتری باشیم:

- توجه به نظرات کارشناسان تعلیم و تربیت دینی و ارائه اثر قبل از مرحله نهایی تولید به کارشناسان برای ارزیابی و بیان نقاط قوت و ضعف.
- الگو قرار دادن آثار که معیارهای لازم برای برگزیده شدن را دارا بودند و توانسته‌اند از جهات متعدد معیارهای لازم را کسب کنند.
- اهمیت دادن به کتاب‌سازی و تصویری‌گری متناسب با سن مخاطب.
- پرهیز از بیان مطالبی که بارها تکرار شده‌اند و پرداختن به موضوع‌های متعددی که در تعلیم دینی وجود دارند و اصلاً به آن‌ها پرداخته نشده است یا کمتر مورد توجه واقع شده‌اند.
- پررنگ‌تر ساختن جنبه اخلاقی دین با بیان سیره زندگی پیامبران و ائمه با روش‌های جدید و جذاب.

گروه داوری حسابداری و بازرگانی

عادل پیغامی (۱۳۵۲)، تهران

دکترای علوم اقتصادی، عضو گروه تألیف کتاب درسی اقتصاد (از سال ۱۳۸۰)، همکار مشاوره‌ای دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش و سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی، عضو کارگروه علوم انسانی سند تحول بنیادین، عضو کمیسیون تعلیم و تربیت شورای عالی انقلاب فرهنگی آموزش و پرورش، و عضو هیئت علمی دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد دانشگاه امام صادق (ع). ایشان مؤلف آثاری به این شرح است: «تعلیم و تربیت اقتصادی» (دو جلد)، «سواد مالی»، «مؤلفه‌های نرم در تلاقی اقتصاد و فرهنگ»، «جستارهای اقتصاد مقاومتی» (شش جلد)، «گفتارهای عدالت اجتماعی»، «نیکوکاران نابکار» و «ثروت ملل».

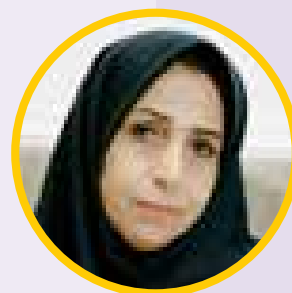
محمد یوسفی (۱۳۴۲)، تهران

کارشناسی ارشد حسابداری، مدرس رشته حسابداری در دانشکده‌های انقلاب اسلامی، شهید شمسی‌پور، شریعتی، ولیعصر (عج) و دانشگاه فنی و حرفه‌ای، عضو کمیسیون برنامه‌ریزی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی در رشته حسابداری، و عضو کارگروه برنامه‌ریزی درسی رشته حسابداری دانشگاه فنی و حرفه‌ای. ایشان به تصحیح و بازنگاری کتاب‌های رشته حسابداری هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای نیز پرداخته است.

زهرا شیرزاد (۱۳۵۰)، تهران

کارشناسی ارشد حسابداری، هنرآموز رشته حسابداری هنرستان، سرگروه آموزشی رشته حسابداری مالی اداره کل شهرستان‌های استان تهران و عضو گروه آموزشی رشته حسابداری بازرگانی اداره کل شهر تهران با ۲۲ سال سابقه خدمت در وزارت آموزش و پرورش. از سوابق اجرایی ایشان می‌توان به داوری مسابقات علمی و عملی رشته حسابداری، داوری جشنواره حمایت از تولیدکنندگان، همکاری در تدریس دوره تربیت دبیر دانشگاه شهید رجایی، همکاری با گروه برنامه‌ریزی درسی و تألیف دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش، و همکاری با گروه برنامه‌ریزی درسی امور مالی و بازرگانی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای اشاره کرد.

بیانیه گروه داوری حسابداری و بازرگانی

در عصر حاضر، حسابداری و بازرگانی از مهم‌ترین دغدغه‌های بشر در سبک زندگی و ارتقای اقتصاد هر کشور و محیط کسب‌وکار است. از این‌رو نشر و چاپ کتاب‌های مربوط و دقت نظر به نیازهای جامعه و نسل جوان در عرصه اقتصاد و حسابداری، کمک شایانی به اشاعه فرهنگ اشتغال و رعایت اخلاق حرفه‌ای و نیل به اقتصاد سالم در کشور خواهد کرد.

در شانزدهمین دوره جشنواره کتاب رشد در گروه حسابداری، بازرگانی و اقتصاد، متأسفانه تعداد کتاب‌های مورد تأیید بسیار قلیل بود و این امر امکان انتخاب کتاب‌های برتر و شایسته را با محدودیت مواجه ساخت. طبعاً نیازسنجی دقیق از مخاطبان و آسیب‌شناسی فضای کسب‌وکار کشور موجب خواهد شد تا کتاب‌های منتشرشده از غنا و اثربخشی بیشتری برخوردار شوند.

هیئت‌داوران، نوآوری در محتوا و موضوع‌ها، پاسخ‌گویی نسبی به نیاز مخاطبان، توجه به عرصه‌های نو از سوی مترجمان جدید، و توجه به ارزش‌های اسلامی در برخی از آثار مورد داوری را از نکات قوت این دوره می‌داند. در عین حال، نبود تناسب با مخاطب حوزه تعلیم و تربیت، اعم از دانش‌آموز هنرجو، معلم و هنرآموز، فقدان تنوع در موضوع‌ها، و تناسب نداشتن مطلب با فرهنگ ایرانی اسلامی از نقاط ضعف حوزه نشر در این عرصه محسوب می‌شود. همچنین حضور نداشتن ناشران تخصصی و شناخته‌شده کتاب‌های حسابداری و اقتصاد در جشنواره قابل تأمل است.

هیئت‌داوران موارد زیر را به‌منظور بهبود و ارتقای فضای نشر حوزه حسابداری و بازرگانی پیشنهاد می‌دهد:

- ناشران مخاطبان محدوده سنی ۱۲ تا ۱۸ سال را هدف اصلی خود قرار دهند.
- ناشران گرامی با عنایت به نیازهای متنوع مخاطبان و گستره برنامه‌های درسی، تنوع لازم را در کتاب‌های حسابداری، مدیریت، بازرگانی و اقتصاد تأمین کنند.
- همسو و همگام با تحولات برنامه درسی و در جهت تکمیل زنجیره آموزش، با تأکید بر لزوم آموزش‌های کاربردی و عملی، تولید کتاب‌های مهارت‌محور و کارگاهی را وجهه همت خود قرار دهند.

گروه داورى داستان کودک

مرجان فولادوند (۱۳۴۹)، جهرم

دکترای ادبیات فارسی، مؤلف هشت کتاب در رده سنی کودکان و نوجوانان، سردبیر مجله رشد دانش آموز، سردبیر مجله همشهری بچه‌ها به مدت چهار سال، و مترجم کتاب «طوطی و بازرگان» که در فهرست برگزیدگان «کتابخانه بین‌المللی کودک مونیخ» قرار گرفت و از چندین جشنواره کشوری نیز جایزه دریافت کرد. از سوابق اجرایی ایشان می‌توان به سرداوری «جشنواره ربع قرن دفاع مقدس» در بخش خاطرات (سال ۸۷)، داوری «جشنواره کتاب رشد» در بخش کودک و نوجوان (سال ۹۴)، داوری و سرداوری سه دوره جشنواره کتاب کانون پرورش فکری کودکان و نوجوان، و داوری جایزه پروین اعتصامی در بخش کودک و نوجوان (سال ۹۵) اشاره کرد.

جعفر توننده جانی (۱۳۴۱)، نیشابور

دانش‌آموخته رشته اتومکانیک هنرستان اقبال لاهوری کرمان، دبیر و عضو هیئت مدیره انجمن نویسندگان کودک و نوجوان، و مؤلف کتاب‌های «میهمانی دیوها»، «کرمی که هیولا شد»، «افسون زنگ»، «بهشت گمشده بابام»، و «چرا دریا عصبانی شد». وی به مدت هفت سال با مجلات رشد همکاری داشته و چند سال مسئول داستان نوجوان دوچرخه بوده است.

فروزنده محمد خداجو (۱۳۴۱)، کرمانشاه

کارشناسی زبان و ادبیات فارسی، نویسنده مجلات رشد و مؤلف بیش از ۱۰۰ جلد کتاب است که از مهم‌ترین آثار وی می‌توان به این موارد اشاره کرد: «اینجا در پرده منم»، «من و عجیب و غریب»، «روزی که لیمویی بود» (نامزد کتاب سال ۱۳۹۵)، «دوستت دارم ایران» و «سرزمین ما ایران»، (که دیپلم افتخار کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان را دریافت کرد). برخی از کتاب‌های وی از جشنواره پروین اعتصامی و جشنواره کتاب شهید حبیب غنی‌پور لوح تقدیر دریافت کرده‌اند. وی همچنین به‌عنوان نویسنده برگزیده دهه ۱۳۷۰-۱۳۶۰ لوح تقدیر گرفت.

بیانیه گروه داوری داستان کودک

داوری جشنواره کتاب رشد فرصت مغتنمی است تا کتاب‌های کودک و نوجوان منتشر شده در یک سال، در نگاهی کلی مقایسه و سنجیده شوند؛ فرصتی برای ترسیم شمایی گویا از داشته‌ها و نداشته‌هایمان. هیئت داوران بخش «داستان کودک» حاصل این سنجش را به شرح زیر به استحضار شما پدیدآورندگان، منتقدان، ناشران و اهالی رسانه می‌رساند:

● هنوز همچون سال‌های پیش، به لحاظ کمی، اکثر عنوان‌ها و شمارگان در اختیار کتاب‌هایی است که در فرم و محتوا از استواری و هنرمندی لازم برخوردار نیستند. ورود مؤسسه‌ها و ارگان‌های مختلف، به این حیطة و چاپ انبوه کتاب برای کودکان، براساس هدف‌های سازمانی و بدون یاری گرفتن از نویسندگان و تصویرگران متخصص این حوزه، یکی از دلایل ضعف این کتاب‌ها بود. امید است که بودجه نهادهای دولتی و غیردولتی برای تولید کتاب‌های کودک با مشورت و همکاری متخصصان هزینه شود.

● با تأکید بر لزوم وجود کتاب‌های ترجمه‌ای برای آشنایی با تجربه‌ها و داشته‌های هنر و ادبیات جهان، و نیز با توجه به تلاش بعضی ناشران برای انتخاب و انتشار بهترین کتاب‌های کودک جهان در ایران که موجب امتنان و قدردانی است، نمی‌توان این نکته را از نظر دور داشت که کتاب‌های ترجمه، که نه در محتوا و نه در شکل، برتری و برجستگی خاصی ندارند، بازار کودک ایران را اشباع کرده‌اند. به نظر می‌رسد رعایت نکردن قانون کپی‌رایت موجب شده است تا بعضی از ناشران بدون هیچ هزینه‌ای بتوانند کتابی را به شکل آماده به دست آورند، تکثیر و منتشر کنند و از این رو حساسیت لازم را برای انتخاب کتاب نداشته باشند. امیدواریم با تصویب قوانین لازم این امر سامان پذیرد.

● تعداد کتاب‌هایی که در آن‌ها به موضوع‌های مورد نیاز کودکان، طرح مسئله، حل مسئله و «شنیدن صدای دیگری» توجه شده باشد اندک بود.

● تقویت نقد تخصصی در ادبیات کودک با همکاری پژوهشگران، دانشجویان و استادان این رشته می‌تواند به تشخیص سره از ناسره و ارتقای سطح ادبی کتاب‌ها یاری رساند.

در نهایت چشم‌انتظار و امیدواریم که اهالی رسانه نیز همت و جدیت بیشتری برای معرفی کتاب‌های خوب به خانواده‌ها و کودکان به‌کار گیرند، زیرا آنان می‌توانند حلقه اتصال کتاب و مخاطب باشند. کتاب خوب چراغی است که تنها با شناختن و گشودنش روشن می‌شود و می‌تواند ظلمت و جهالت را گامی به عقب براند.

گروه داورى داستان نوجوان و بزرگسال

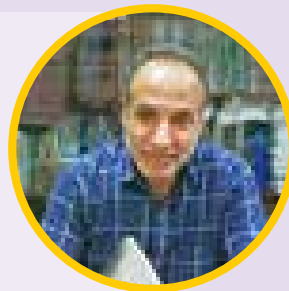
مصطفی خرامان (۱۳۳۴)، تهران

کارشناسی ارشد ادبیات فارسی با بیش از ۴۰ عنوان کتاب، از جمله: «دختران علیه دختران»، «فرشته‌ها از کجا می‌آیند» و «جناب قورباغه». وی به مدت هفت دوره داور کتاب دفاع مقدس، سه دوره داور کتاب سال و شش دوره داور کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان بوده است. از جمله کتاب‌های ایشان که جایزه گرفته‌اند، می‌توان «به جای دیگر» به‌عنوان تقدیری، «همیشه رفیق» جشنواره دفاع مقدس و «کلاه حصیری» تقدیری سال ۱۳۹۵ را نام برد. از مهم‌ترین سوابق اجرایی ایشان نویسندگی برای برنامه کودک رادیو، مدیر فرهنگی «نشر افق»، مدیر تولید «نشر شهر»، مسئول گروه کودک انتشارات علمی - فرهنگی و مدیر اجرایی «روزنامه آفتابگردان» است.

محمد مهدوی شجاعی (۱۳۴۳)، سلماس

کارشناسی علوم تربیتی، با ۳۱ سال سابقه تدریس به‌عنوان دبیر زبان و ادبیات فارسی دوره متوسطه، و مسئول بخش داستان نویسندگان حرفه‌ای کیهان بچه‌ها، مدرس کلاس‌های داستان‌نویسی، و عضو شورای نویسندگان مسجد جوادالائمه (ع). وی داورى چند دوره کتاب‌های آموزشی و تربیتی رشد را نیز بر عهده داشته است.

محمد علی قربانی (۱۳۵۰)، شهریار

کارشناسی ارشد مترجمی زبان انگلیسی، برگزیده مسابقه بهترین مترجم کشور توسط «دفتر مطالعات ادبیات داستانی» و برنده جایزه بهترین تیتراژ جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان در سال ۱۳۹۴، با آثاری چون «معلم روشنائی»، «۳۸ خطای رایج داستان‌نویسان»، «آخرین رویای یوسف» و «سردار خطیب».

از سوابق اجرایی او می‌توان به مدیریت روابط عمومی «شرکت سداد ماشین» (۱۰ سال)، کارشناس داستان انتشارات مدرسه، کارشناس انتشارات بنیاد شهید به مدت (پنج سال)، مدیریت پروژه پایش آثار داستانی بنیاد ادبیات داستانی، «سردبیری مجله رشد جوان»، عضویت در شورای کارشناسی مجله رشد نوجوان، و رشد معلم و رشد برهان متوسطه ۲ اشاره کرد.

داوری پنج دوره جشنواره کتاب نماز، شش دوره جشنواره شهید غنی‌پور، پنج دوره جشنواره بنیاد حفظ آثار و یک دوره جشنواره یوسف را نیز در کارنامه سوابق فرهنگی خود دارد.

بیانیهٔ گروه داوری داستان نوجوان و بزرگسال

کتاب‌های نوجوان و بزرگسال راه‌یافته به فهرست نهایی، باید کتاب‌هایی جذاب، قابل دفاع و خواندنی باشند، اما متأسفانه در کلیت کتاب‌های منتشرشده در حوزهٔ نشر چنین نیست. باعث تأسف است که ناشران بزرگ (از نظر تشکیلات و طمطراق) به کتاب‌سازی روی آورده‌اند.

متأسفانه نامزدها را با اغماض انتخاب کردیم. باید به عرض برسانیم که گروه داوری معتقد به خیرالموجودین است و به همین دلیل به کتاب تقدیری رضایت دادیم.

وقتی در یک بیانیهٔ چندخطی سه بار اظهار تأسف کرده‌ایم، یعنی حال کتاب و نشر خوب نیست. آیا همین دلیل کافی نیست که کتاب‌های ترجمه‌ای رونق داشته باشند؟

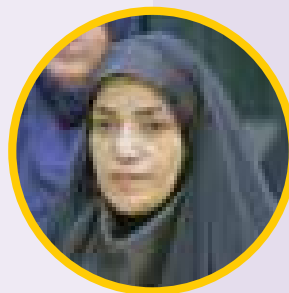
با وجود این، ما کتاب‌های ترجمه را به نفع کتاب‌های تألیفی کنار گذاشتیم؛ با این باور که جایزهٔ کتاب متعلق به نویسنده است، نه مترجم.

گروه داوری رایانه

زهراسلیمی زاده (۱۳۵۹)، اسلام‌آباد غرب

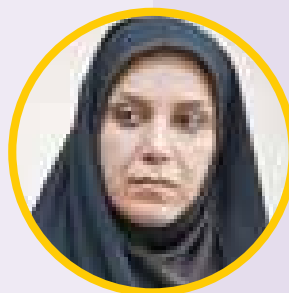
کارشناسی ارشد مهندسی کامپیوتر (هوش مصنوعی و رباتیک)، مؤلف کتاب‌های کار دانش و فنی و حرفه‌ای آموزش و پرورش و نیز کتاب‌های «طراحی صفحات وب مقدماتی»، «طراحی صفحات وب پیشرفته»، «سیستم‌عامل مقدماتی»، «سیستم‌عامل پیشرفته» برای «انتشارات دیباگران»، و «بسته‌های نرم‌افزاری (جلدهای اول و دوم)»، برای «انتشارات گویش نو».

از سوابق او در آموزش و پرورش می‌توان به تدریس در آموزش‌سکده فنی و هنرستان‌های فنی و کار دانش، سرپرستی بخش هنرستان، عضویت در گروه‌های آموزشی و تکنولوژی منطقه هفت، داوری جشنواره‌های خوارزمی و جشنواره کتاب رشد، داوری کتاب رشد و رسانه‌های مکتوب و غیرمکتوب سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی، و تدریس در دوره‌های ضمن خدمت اشاره کرد.

مریم ازادی (۱۳۵۷)، تهران

کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، کارشناسی نرم‌افزار کامپیوتر با ۱۰ سال سابقه همکاری با آموزش و پرورش در حوزه فناوری اطلاعات منطقه ۶ تهران و در حوزه امور مالی و حسابداری، و همکاری با «دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی» به‌عنوان ارزیاب محصولات غیرمکتوب و منابع مکتوب در حیطه رایانه از نظر محتوایی و ارزیابی فنی، داوری دو دوره جشنواره جوان خوارزمی در سطح منطقه، داوری وبلاگ‌ها در پرسش مهر دانش‌آموزی و نیز داوری پانزدهمین جشنواره کتاب رشد. «تحقیق در خصوص هوشمندسازی مدارس شهر تهران» در سال ۱۳۹۲ نیز از فعالیت‌های علمی او محسوب می‌شود.

شهناز امین (۱۳۵۲)، تهران

کارشناسی ارشد مهندسی نرم‌افزار کامپیوتر، مدرس دانشگاه، مؤلف بیش از ۱۰ جلد کتاب کمک‌درسی، ۵ جلد کتاب درسی، و بیش از ۱۰ مقاله تخصصی با ۲۱ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش و داوری جشنواره خوارزمی و داوری منابع غیرمکتوب سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی.

بیانیه گروه داوری رایانه

هیئت‌داوران گروه رایانه، ضمن قدردانی از نقش سازمان پژوهش برنامه‌ریزی و جشنواره کتاب رشد در ارتقای جایگاه کتاب و کتاب‌خوانی، معتقد است، این جشنواره توانسته جایگاه قابل قبولی در نهادهای متولی تعلیم و تربیت در جامعه، حداقل در راستای انتخاب کتاب‌های مناسب برای کتابخانه‌های مدرسه‌ها پیدا کند و مطالبه‌گری مدیران اهل علم از جشنواره، مبین جایگاه منطقی جشنواره کتاب رشد است. اما جایگاهی که در بخشی از حوزه‌ها بین ناشران و مؤلفان دارد، هنوز با قابلیت‌های جشنواره و ظرفیت آن فاصله دارد.

در یک دیدگاه می‌توان کتاب‌های علوم رایانه‌ای را از دو وجه دسته‌بندی کرد: یکی راهنماهای کار با نرم‌افزارهای کاربردی، و دیگری نگاه زیرساخت به علوم رایانه و مبانی پایه‌ای آن. راهنماهای کارچندان نیازمند نگاه علمی و موشکافانه نیستند و تمام کتاب‌های عرضه‌شده در این جشنواره به‌صورت راهنمای کار با نرم‌افزار ارائه شده‌اند. این کتاب‌ها، توسط شرکت‌های طراح برنامه عرضه می‌شوند و تنها تفاوت آن‌ها در شیوه و زبان ارائه است. اما در بخش نگاه زیرساختی و مبانی علوم رایانه، به شدت ضعف رویکردی احساس می‌شود که البته مطالبه مخاطبان نیز در این راستا بی‌تأثیر نبوده است. برای دستیابی به جایگاه علمی و در شأن این شاخه، نگاه عمیق‌تر به مباحث پایه‌ای در حوزه نشر ضروری است.

البته در جشنواره امسال شاهد افزایش مشهود کیفیت چاپ، صفحه‌آرایی و گرافیک کتاب بودیم که خوش‌بختانه نشان‌دهنده نگاه دقیق‌تر در این حوزه است.

هیئت‌داوران گروه رایانه پس از جمع‌بندی نتایج داوری، یکی از کتاب‌ها را شایسته تقدیر اعلام کرد. بیان شیوا و روان مطالب، صفحه‌آرایی استاندارد، ارائه مثال‌های ملموس و کاربردی از ویژگی‌های شاخص این کتاب است. امیدواریم در آینده نزدیک شاهد افزایش کیفیت محتوا و عمق بخشی به آن در حوزه رایانه باشیم.

گروه داوران روان‌شناسی

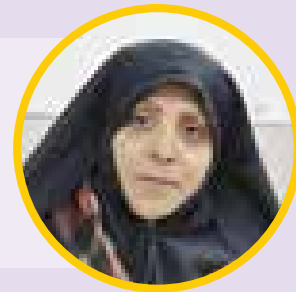
عزت‌الله فولادی (۱۳۴۸)، خرم‌آباد

دکترای تخصصی مشاوره در مرحله دفاع از رساله، و مشاور «شورای عالی آموزش و پرورش» با ۳۰ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش که ۲۰ سال آن را در حوزه ستادی و سایر سازمان‌ها، از جمله «مرکز ملی پرورش استعدادها درخشان»، معاونت آموزش ابتدایی، شورای عالی آموزش و پرورش، معاونت پرورشی و تربیت بدنی گذرانده است. وی همچنین با سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، معاونت برنامه‌ریزی و نیروی انسانی، سازمان ملی جوانان، ستاد مبارزه با مواد مخدر کشور، وزارت بهداشت و آموزش پزشکی و سازمان نظام روان‌شناسی کشور همکاری داشته است.

میترا عبدوس (۱۳۴۷)، تهران

کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی با نزدیک به ۲۷ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش به صورت مشاور دبیرستان، دبیر، سرگروه درس روان‌شناسی در مناطق و شهر تهران، کارشناس پژوهش دفتر امور زنان در وزارتخانه، و مدیر داخلی مجله رشد مشاور مدرسه.

علیرضا غلامی (۱۳۴۷)، تهران

کارشناسی ارشد روان‌شناسی با ۲۳ سال سابقه کار در وزارت آموزش و پرورش در پست مشاوره تحصیلی، مدیر داخلی مجله رشد مشاور مدرسه، داور جشنواره‌های کتاب‌های آموزشی و تربیتی رشد، عضو هیئت تحریریه رشد معلم و داور جشنواره خوارزمی. ایشان مؤلف بخشی از کتاب‌های «روان‌شناسی سلامت»، «روان‌شناسی سال سوم نظری»، و مقاله پژوهشی «حافظه پنهان» است که در «ژورنال اسکاندیناوی» به چاپ رسیده.

بیانیه گروه داوری روان‌شناسی

رشد دانش روان‌شناسی و مشاوره به‌عنوان شاخه‌ای علمی در کشور، از گستره و سرعتی قابل قبول برخوردار است. این رشد شگرف در علم و دانش سبب شده است، کتابی که در حوزه سلامت هنوز از زیر چاپ در نیامده، نیازمند بازنگری و اصلاح شود.

خدمات مشاوره و حوزه‌های مرتبط با آن، در کشور و سازمان‌ها مورد استقبال افراد و مردم قرار گرفته و رشته‌های دانشگاهی این حوزه با علاقه‌مندی جوانان و استادان جوان در حال پی‌گیری و توسعه است. در چارچوب «سند تحول بنیادین»، وزارت آموزش و پرورش جایگاه ویژه‌ای برای مشاوره و استفاده از دانش روان‌شناسی قائل است. بر این اساس، در مدرسه‌ها و دوره‌های تحصیلی حضور مشاوران پیش‌بینی شده است. استفاده معلمان از دانش مشاوره و روان‌شناسی، برای رشد و سلامت همه‌جانبه دانش‌آموزان نیز ضروری و انکارناپذیر است.

گروه داوری روان‌شناسی شانزدهمین جشنواره کتاب‌های آموزشی و تربیتی رشد، از مشارکت مؤلفان، مترجمان و ناشران گرامی با ارائه آثار خود در این جشنواره کمال قدردانی را دارد. از آثار ارسالی، ۲۷ اثر به فرایند داوری وارد شدند. داوران براساس موازین علمی همه‌م سعی خود را برای ارزیابی منصفانه به‌کار بسته‌اند.

آثار از تنوع خوبی در حوزه‌های روان‌شناسی اجتماعی، آموزش و پرورش و کلاس درس، خانواده، اخلاق و فضائل، مشاوره و درمان، و مسائل بین‌فردی، برخوردار بودند. از نقاط قوت این دوره می‌توان، توجه به خلاقیت در حوزه چاپ کتاب و ذائقه خوانندگان، رویکرد فرهنگی- تربیتی، و روزآمدی منابع را برشمرد.

در پایان به‌منظور تأکید بیشتر، انتظار می‌رود علاوه بر اولویت‌دادن به کتاب‌های تألیفی در حوزه روان‌شناسی و مشاوره، کتاب‌ها با دقت علمی و با توجه به مؤلفه‌های فرهنگی- تربیتی برای ترجمه انتخاب شوند تا علاوه بر ارتقای علمی و تسهیل خدمات بهینه و کارآمد حوزه روان‌شناسی و مشاوره، بیش از پیش، به رشد رویکرد علمی- فرهنگی و پاسخ به نیاز جوانان جامعه توجه لازم مبذول شود.

گروه داور ریاضی

دیانا فردین (۱۳۵۲)، خرم‌آباد

دانشجوی دکتری ریاضی کاربردی با ۲۴ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش به‌عنوان دبیر، کارشناس گروه ریاضی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی، ارزشیاب کتاب‌های ریاضی دوم و ششم دبستان، عضو کارگروه‌های «رویکرد»، «اهداف» و «ابتدایی» دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی ریاضی، داور جشنواره کتاب رشد در دو دوره، مصحح و ناظر بین‌المللی آزمون‌های تیمز و پرلز، و مدرس آموزش ضمن خدمت. وی همچنین از مؤلفان «کتاب درسی ریاضی خودآموز دوم دبیرستان آموزش از راه دور» و ویراستار علمی «کتاب فرهنگ ریاضی مدرسه» نیز بوده است.

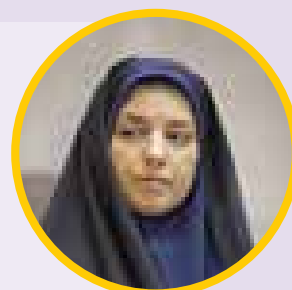
سپیده چمن‌آرا (۱۳۵۰)، تهران

کارشناسی‌ارشد ریاضی با بیش از ۲۶ سال سابقه خدمت به‌عنوان دبیر ریاضی دبیرستان‌های تهران، مسئول گروه ریاضی دوره‌های ابتدایی و متوسطه ۱، مدرس دوره‌های ضمن خدمت، سردبیر «رشد آموزش ریاضی برهان متوسطه ۱»، معاون آموزشی دبیرستان راه رشد و مدیر داخلی رشد آموزش ریاضی. به علاوه، وی مؤلف کتاب درسی «هندسه تحلیلی و جبر خطی» است و مقالاتی نیز در مجله رشد برهان و در کنفرانس‌های «آموزش ریاضی ایران» و «روانشناسی آموزش ریاضی ایران» ارائه داده است.

سمیه‌السادات میرمعینی (۱۳۵۹)، تهران

کارشناسی‌ارشد مدیریت آموزشی و کارشناسی دبیری ریاضی با ۱۹ سال سابقه تدریس ریاضی در دوره متوسطه ۱ و ۲، سرگروه ریاضی و درس پژوهی شهر تهران، مصحح آزمون تیمز، و کارشناس همکار گروه ریاضی دوره متوسطه ۱ در دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی که مقالاتی را نیز در «رشد برهان» به چاپ رسانده است.

بیانیه گروه داوری ریاضی

نگاهی اجمالی به وضعیت کتاب‌های آموزشی موجود، بیانگر ناکارآمدی این کتاب‌ها برای ایجاد یادگیری معنادار در دانش‌آموزان است. بسیار محتمل است که توجه ویژه حوزه نشر به انتشار این حجم از کتاب‌های آموزشی تقریباً مشابه، برخاسته از نیاز جامعه مخاطب (دانش‌آموزان) باشد.

بررسی روند آموزشی مدرسه‌ها، احتمال بالا را بسیار پررنگ‌تر می‌کند؛ چرا که متأسفانه وجود معضل کنکور، شکل‌گیری مدرسه‌های متنوع با آزمون‌های ورودی مختلف، تبلیغات فراوان و غالباً غیرعلمی برخی از رسانه‌ها در امور آموزشی - که در حقیقت اغواگر بخش اعظمی از خانواده‌هایی است که صرفاً به ایشان اعتماد کرده‌اند - به نادرست، تصمیم‌گیرندگان آموزشی را بر آن داشته است، به جای آنکه از ارزشیابی به‌عنوان ابزاری ارزشمند در جهت ارتقای آموزش، و رشد و شکوفایی فرزندان این مرزوبوم استفاده کنند، آن را به مثابه وسیله‌ای برای موفقیت در آزمون‌های مختلف تلقی کنند (آموزش در خدمت ارزشیابی). این امر موجب دوری مدارس از هدف‌های واقعی و والای تعلیم و تربیت شده و مسیری یکسویه را برای دانش‌آموزان پایه‌ریزی کرده که خروج از آن تقریباً غیرممکن است و به‌علاوه، بر شیوه هدف‌گذاری حوزه نشر هم اثرگذار بوده است. به همین دلیل، با وجود بیان شفاف ویژگی‌های کتاب کمک‌آموزشی مناسب، متأسفانه بخش اندکی از کتاب‌های منتشرشده ویژگی‌های لازم را برای راهیابی به مدرسه‌ها و جشنواره کتاب رشد دارند.

پس از بررسی کتاب‌های راه‌یافته به شانزدهمین جشنواره کتاب رشد (در بخش ریاضی)، گروه داوران مشاهده کردند که درصد قابل توجهی از کتاب‌ها ترجمه‌ای هستند. این موضوع تأمل‌برانگیز، هشدار جدی برای جامعه آموزش ریاضی ایران محسوب می‌شود. چرا که نشان می‌دهد کتاب‌های تألیفی در حوزه ریاضی برای دانش‌آموزان، معلمان، والدین و... فاقد ویژگی‌های لازم برای ورود به جشنواره هستند و ناشران در این حوزه به چاپ کتاب‌های ترجمه‌ای روی آورده‌اند.

البته این امر می‌تواند برای جامعه آموزش ریاضی ایران فایده‌هایی داشته باشد، اگر:

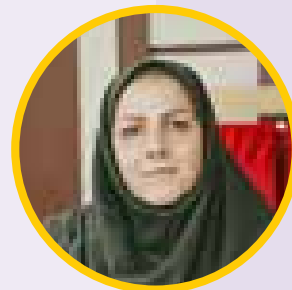
۱. کتاب‌های مناسب و غنی از نظر آموزشی برای ترجمه انتخاب شوند؛
۲. کتاب‌هایی برای ترجمه انتخاب شوند که با برنامه درسی ایران و رویکردهای آموزشی آن همسو باشند؛
۳. ترجمه‌ای مناسب و تخصصی از کتاب ارائه شود.

متأسفانه در کتاب‌های راه‌یافته به شانزدهمین جشنواره کتاب رشد، به موارد فوق کمتر توجه شده بود. گروه داوران بخش ریاضی نبود کتاب‌های کمک‌آموزشی مناسب در جامعه آموزشی ریاضی مدرسه‌ای ایران را بسیار جدی تلقی می‌کند. در این راستا پیشنهاد می‌شود ناشران و مؤلفان در تألیف کتاب‌های کمک‌آموزشی به رویکردهای نوین آموزش ریاضی و مبانی مطرح در این حوزه توجه کنند و در این امر از متخصصان کمک بگیرند.

گروه داوری زبان عربی

معصومه ملکی (۱۳۵۵)، اراک

دانشجوی دکترای مطالعات ترجمه عربی. عضویت در شورای برنامه‌ریزی درس عربی و دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی، عضو انجمن زبان و ادبیات عرب ایران، عضو اصلی انجمن عربی دانشگاه تهران، مسئولیت دبیرخانه راهبری کشوری درس عربی، سرگروه عربی گروه‌های آموزشی و دبیری عربی از سوابق خدمت وی در آموزش و پرورش است. مؤلف کتاب «بانوی قرآن پژوه مصری عایشه عبدالرحمن الحسینی» است و ۱۸ عنوان مقاله در کارنامه خود دارد. وی همچنین عضو انجمن زبان و ادبیات عرب دانشگاه تهران و انجمن زبان و ادبیات عرب ایران است.

مه‌ری سادات میرحسینی (۱۳۴۷)، تهران

کارشناسی زبان عربی با ۲۷ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش به‌عنوان دبیر عربی و نیز عضویت در شورای برنامه‌ریزی کتاب‌های درسی عربی پایه نهم، همکاری در تألیف کتاب‌های عربی پایه‌های هفتم و هشتم، تألیف ۱۶ جلد کتاب کمک‌درسی، همکاری در اعتباربخشی کتاب عربی هفتم، تدریس در همایش دبیران شهر تهران و داور جشنواره‌های استانی درس پژوهی و روش‌های تدریس برتر، و جشنواره نوجوان خوارزمی. ایشان سرگروه عربی متوسطه ۱ شهر تهران، سرگروه دینی و عربی متوسطه ۱ منطقه ۹ و مدرس ضمن خدمت در سال‌های ۹۲-۱۳۹۱ نیز بوده است.

سکینه مرادخانی (۱۳۴۸)، مشهد

کارشناسی ارشد زیست‌شناسی که از سال ۱۳۷۵ تاکنون به‌عنوان دبیر عربی و زیست‌شناسی مشغول خدمت بوده است. ایشان تألیف کتاب‌های آموزشی عربی متوسطه ۱ و ۲، کتاب‌های داستانی و کتاب کار الکترونیکی را نیز در کارنامه فرهنگی خود دارد و به‌عنوان سرگروه تألیف داستان، با انتشارات مدرسه همکاری کرده است.

بیانیه گروه داوری زبان عربی

زبان عربی زبان قرآن است و هر نوشته‌ای که ما را به قرآن رهنمون سازد، شایسته تقدیر است. شانزدهمین جشنواره کتاب‌های آموزشی و تربیتی رشد در حوزه زبان عربی از آن نظر اهمیتی دو چندان می‌یابد که در سالیان اخیر، برای اولین بار کتاب‌های زبان عربی را در گروه جداگانه‌ای مورد بررسی قرار داده و در جهت آگاهی‌بخشی، آموزش و ارتقای کیفی برنامه درس عربی و ارائه الگوهای عینی، مناسب و شایسته آموزشی و تربیتی در حوزه زبان عربی اقدام کرده است. گروه داوری، ضمن تشکر ویژه از برنامه‌ریزان، این توجه را به فال نیک می‌گیرد و امید دارد در سال‌های آتی این بخش از جشنواره با استقبال بیشتر مخاطبان روبه‌رو شود.

گروه داوران از تلاش‌های همه مؤلفان محترم کتاب‌های عربی حاضر در جشنواره قدردانی می‌کند و به اطلاع می‌رساند، آثار راه‌یافته به مرحله نهایی طی چند مرحله، مقایسه و ارزیابی شدند. در مورد نقاط قوت کتاب‌ها تقویت رویکرد مشارکت‌جویانه و استفاده از ظرفیت‌های بومی در تألیف برخی از آثار، شایسته سپاس است. لذا گروه داوری از مؤلفان که آگاهانه و با دقت علمی و نگاهی نو در جذب مخاطبان این حوزه با تقدم تربیت بر آموزش همت نهادند، تقدیر می‌کند و سپاس دارد؛ اما نگاه کنکورمدارانه برخی از کتاب‌ها سبب نوعی یکنواختی در شیوه ارائه مطالب و محتوای کتاب‌ها شده است. نبود نوآوری، ضعف انسجام در محتوا و روش ارائه مطالب، و نداشتن جذابیت ظاهری از مهم‌ترین نقاط ضعف کتاب‌های مورد بررسی است.

واقعیت آن است که رویکرد آموزش زبان عربی در آموزش و پرورش بر مبنای «سند تحول بنیادین» و «برنامه درسی ملی» تغییر کرده است و کتاب‌های درسی زبان عربی از «قاعده‌محوری» به ترجمه و درک و فهم متون تغییر یافته است. در این رویکرد، هدف اصلی و مأموریت درس عربی، پرورش مهارت‌های چهارگانه زبان عربی به‌منظور فهم بهتر قرآن کریم و زبان و ادب فارسی است. انتظار می‌رود در عرصه پژوهش، تألیف و نشر به این موضوع توجه جدی مبذول دارند تا ان‌شاءالله در دوره‌های آینده شاهد حضور مجدانه‌تری از علاقه‌مندان به زبان قرآن باشیم.

گروه داوران زبان و ادبیات فارسی

مرجان سجودی (۱۳۵۱)، تهران

دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی درسی، مدرس آموزش ضمن خدمت، و مؤلف کتاب‌های درسی از جمله: «نگارش پایه یازدهم»، «نگارش پایه ششم دبستان، فارسی آموزشی مقدماتی» (ویژه غیرفارسی‌زبانان)، و فارسی آموز (جلد چهارم از مجموعه‌ای چهارجلدی).
از میان سوابق اجرایی ایشان می‌توان به این موارد اشاره کرد: عضویت در شورای برنامه‌ریزی کتاب‌های فارسی دوم و سوم راهنمایی (قدیم)؛ عضویت در شورای برنامه‌ریزی کتاب‌های هفتم و هشتم، سرگروهی زبان و ادبیات فارسی وزارت آموزش و پرورش، داور مسابقات پرسش مهر، مسئول پژوهش مجتمع بین‌المللی تهران، عضویت در هسته مرکزی آموزش جهانی و مدرس دوره‌های تأمین مدرس دفتر تألیف کتب ابتدایی و متوسطه نظری (از سال ۸۹ تا کنون).

نصرالله کیا (۱۳۴۵)، نوشهر

دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی با ۲۵ سال سابقه تدریس در مناطق مختلف شهر تهران در دوره متوسطه، ارزیاب دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی، و نویسنده مجموعه داستان «همیشه‌های نیم‌سوز» و مجموعه شعر «یاد و یار».

صدف گلمرادی (۱۳۵۵)، ایلام

دکترای زبان و ادبیات فارسی با ۲۰ سال سابقه تدریس در آموزش و پرورش، تدریس درس‌های تخصصی ادبیات فارسی در دانشگاه پیام نور، تدریس در دانشگاه الزهرا (س)، همکاری با دانشگاه غیرانتفاعی آل طه و تدریس در دانشگاه فرهنگیان، و داور مجله علمی - پژوهشی «ادب معاصر» پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگ. ایشان نویسنده مقاله «روایت پژوهی» است که در بخش پوستر دومین همایش تربیت معلم دانشگاه فرهنگیان ارائه شد و نیز «نقد ساختارگرایانه اشعار منوچهر آتشی در مجموعه خاک» است که در نهمین همایش ملی زبان و ادبیات فارسی دانشگاه بیرجند پذیرفته شد.

بیانیه گروه داوری زبان و ادبیات فارسی

قسم به قلم و آنچه می نگارد.

گویند اگر در خویش میل نوشتن سراغ کردی، باید در تو سه چیز باشد: شناختی، هنری و سحر. «شناخت» موسیقی کلمات، «هنر» ساده و بی‌پیرایه‌نویسی، و «سحر» عشق و علاقه به آنانی است که نوشته تو را می‌خوانند.

هیئت داوری زبان و ادبیات فارسی شانزدهمین دوره کتاب رشد، ضمن آرزوی موفقیت برای کلیه نویسندگان، ناشران و دست‌اندرکاران شرکت‌کننده در جشنواره، امید واثق دارد که در دوره‌های بعدی با افزایش کمی و کیفی آثار، جشنواره تداوم یافته و از این رهگذر، شاهد رشد و تعالی تولیدات ارزشمند باشد.

اهمیت حوزه زبان و ادبیات فارسی بر کسی پوشیده نیست و در بیان شیوای رهبر معظم انقلاب اسلامی به روشنی جلوه نموده است: «زبان فارسی یک زبان زنده، شیرین، گسترده و برخوردار از خصوصیات برجسته زبان‌شناسی است که هیچ محدودیتی ندارد و تمام مفاهیم مهم و ظریف و دقیق و جدید را می‌توان با آن بیان کرد» (مجله پرسمان، شهریور ۹۱، ش ۱۱۶).

با توجه به اهمیت حوزه زبان و ادبیات فارسی، شایسته است، ناشران و نویسندگان ارجمند در آثار خود بیش از پیش به مضامینی چون خودباوری، سبک زندگی، گویش، زبان و اقلیم توجه کنند. همچنین از آنجایی که یکی از مهم‌ترین رویکردهای کتاب‌های ادبیات و نگارش، «مهارت‌محوری» است، به تولید آثاری با محتوای تقویت مهارت نگارش و شیوه‌های خلاق نوشتن توجه بیشتری مبذول دارند. توجه به عناصر بصری نیز از دیگر نکاتی است که بر اثربخشی و جذابیت کتاب‌ها می‌افزاید.

بررسی آثار این دوره حاکی از آن است که نویسندگان با بضاعت بیشتری در این حوزه قلم زده‌اند، از این رو، هیئت داوران خرسندی خود را نسبت به رشد کیفی آثار دریافتی اعلام می‌دارد و برای تمامی عزیزانی که در این مسیر خطیر گام نهادند، آرزوی توفیق روزافزون دارد.

پیش از من و تو بسیار بودند و نقش بستند
دیار زندگی را زین‌گونه یادگاران
وین نغمه محبت بعد از من و تو ماند
تا در زمانه باقی‌ست آواز باد و باران

گروه داوری زیست‌شناسی

محمد ابراهیمی (۱۳۴۵)، تهران

کارشناسی زیست‌شناسی، کارشناسی ارشد علوم گیاهی و دکترای زیست‌شناسی سلولی - تکوینی، مدرس ضمن خدمت زیست‌شناسی و آزمایشگاه ۲، مدرس دبیرستان‌ها، مراکز پیش‌دانشگاهی، مجتمع پیامبر اعظم (ص) و دانشگاه شهید شرافت، مؤلف همکار در تألیف کتاب‌های درسی زیست‌شناسی ۱ و آزمایشگاه، زیست‌شناسی ۲ و آزمایشگاه، و زیست‌شناسی سال‌های دهم، یازدهم، دوازدهم و پیش‌دانشگاهی، و مؤلف و مترجم کتاب‌های فتوستنز، مونوترپن‌ها، میکوریزا و بیولوژی سولومون. وی همکاری با «شورای عالی آموزش و پرورش» و همکاری با شبکه رشد به‌عنوان کارشناس محتوایی نرم‌افزار در بخش زیست‌شناسی را نیز در کارنامه علمی و فرهنگی خود دارد.

سیدعلی آل محمد (۱۳۵۰)، تهران

کارشناسی ارشد ژنتیک، مدیر علمی «نشر نوشتار» و عضو هیئت تحریریه مجله «رشد آموزش زیست‌شناسی»، مؤلف کتاب‌های درسی زیست‌شناسی ۱، ۲ و ۳، زیست‌شناسی پیش‌دانشگاهی ۱ و ۲، زیست‌شناسی و آزمایشگاه ۱ و ۲، راهنمای معلم زیست‌شناسی ۱ و ۲ و زیست‌شناسی و آزمایشگاه، و کتاب‌های «می‌دانی چرا ما را پوست می‌اندازند» برای «انتشارات مدرسه»، «زیست‌شناسی با رویکرد مولکولی» و «ویروس‌ها» برای «انتشارات فاطمی»، تعدادی کتاب‌های آموزشی و مقاله‌های تحلیلی و پژوهشی در مجلات رشد و کتاب ماه علوم و فنون، و ویراستار ۹ عنوان از مجموعه ۲۹ جلدی مفاهیم پایه در علوم تجربی، لوح فشرده چندرسانه‌ای راهنمای معلم علوم تجربی، و لوح فشرده چندرسانه‌ای زیست‌شناسی پیش‌دانشگاهی. وی هم‌چنین کارشناس گروه زیست‌شناسی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی، عضو شورای تحریریه «انتشارات فاطمی»، عضو هیئت تحریریه مجله علمی «گنجینه»، مدرس دوره‌های ضمن خدمت فرهنگیان و داور دوره‌های هشتم و نهم جشنواره کتاب رشد بوده است.

اعظم غلامی (۱۳۵۱)، ازنای

دکترای فیزیولوژی جانوری، با ۲۵ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش به‌عنوان دبیر دبیرستان، مدرس مراکز آموزش عالی دانشگاه فرهنگیان، همکار طرح اعتباربخشی کتاب‌های علوم تازه تألیف شده، و مؤلف کتاب راهنمای معلم آزمایشگاه علوم پایه یازدهم و کتاب زیست‌شناسی پایه دوازدهم. از دیگر خدمات اجرایی ایشان می‌توان به این موارد اشاره کرد: مدیر گروه زیست‌شناسی پردیس نسیم تهران، هدایت پایان‌نامه‌های دانشجویان رشته علوم تجربی و زیست‌شناسی، و داوری مقالات کنگره‌های علمی. تألیف مقاله‌های علمی و تخصصی، از جمله «بررسی دخالت گیرنده‌های دوپامینرژیک هیپوکامپی در کسب و بیان ترجیح مکان شرطی شده ناشی از مورفین در موش بزرگ آزمایشگاهی نر، پانزدهمین کنگره فیزیولوژی و فارماکولوژی (ISC)» از جمله سوابق علمی - پژوهشی اوست.

بیانیه گروه داوری زیست‌شناسی

آموزش در کشور متأثر از برنامه دولتی است. تغییر نظام آموزشی نیازهای جدیدی را باعث شده است. آموزش رسمی در راستای تحقق این هدف‌هاست و کتاب درسی که یکی از اجزای آن به‌شمار می‌آید، نمی‌تواند به تنهایی باعث تحقق همه هدف‌های آن شود. کتاب‌های آموزشی یکی از ابزارهای لازم برای رسیدن به این هدف‌هاست.

زیست‌شناسی در دنیای امروز رویکردی کل‌نگر و تلفیقی دارد و می‌کوشد ضمن پی‌بردن به رازهای آفرینش، در بهبود زندگی انسان نقش داشته باشد. تلفیق علم و زندگی یکی از هدف‌هایی است که برنامه درسی دنبال می‌کند و نیازمند تهیه منابع مفید است. جای خالی چنین منابعی در میان کتاب‌های جشنواره بسیار پررنگ است. بیش از نیمی از کتاب‌های رسیده در حوزه کمک‌درسی و با نگاه آزمون‌محور تهیه شده‌اند. همچنین کتاب‌های ارسالی قریب به اتفاق دارای ظاهر و کیفیت چاپ مطلوب هستند.

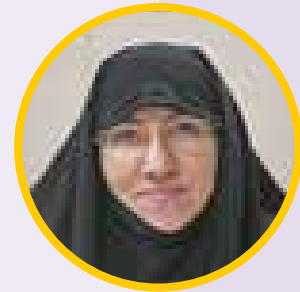
تقریباً همه کتاب‌های کمک‌درسی با نگاه آزمون‌محور تولید شده‌اند و نیازهای برخاسته از برنامه درسی را پاسخ نمی‌دهند. بنابراین آن گروه از کتاب‌هایی که در چنین راستایی نوشته شده‌اند، حتی اگر با توجه به هدف کنکور کتاب خوبی باشند، در حوزه دانش‌افزایی مدنظر برنامه درسی حرف‌چندانی برای گفتن ندارند. ضمن اینکه تعداد کتاب‌ها و ناشران مشارکت‌کننده بسیار کم است. کتاب‌هایی هم که در حوزه دانش‌افزایی کار کرده‌اند، بیشتر در گروه فرهنگ‌نامه‌ها قرار گرفته‌اند، در حالی که باید در فرایند علم‌ورزی و تفکر علمی وارد شوند.

امید است به همت اهالی قلم و آموزش، برای تقویت سواد و تفکر علمی و مهارت حل مسائل علمی در کنار دانش پایه و به‌روز و پرهیز از سطحی‌نگری و آزمون‌محوری، کتاب‌های مناسبی برای دانش‌آموزان فراهم شوند تا پاسدار ارزش‌ها و تعالیم فرهنگ والای ایرانی اسلامی باشند.

گروه داورى شعر، خاطره و نثر ادبى

افسانه موسوى گرمارودى (۱۳۴۷)، تهران

دانشجوی دکترای زبان و ادبیات فارسی با ۲۰ سال سابقه تدریس در «دبیرستان فرزندگان تهران» و ۱۰ سال سابقه سردبیری مجله رشد نوآموز، نگارنده آثار متعددی نظیر: «سی حکایت از زندگی امام رضا(ع)» برای انتشارات مدرسه، «گاهی پر آب گاهی کم آب» برای انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، «آقای آدم آقای پلنگ» برای انتشارات امیرکبیر، و «بوی خوش گل محمدی»، و برنده جوایزی چون جایزه کتاب سال جشنواره شهید غنی پور، جایزه و دیپلم افتخار و لوح زرین جشنواره مطبوعات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و جایزه کتاب سال رضوی شده است.

سیدامیر سادات موسوی (۱۳۶۹)، ملایر

کارشناسی فیزیک و کارشناسی ارشد تاریخ علم، نویسنده مجله‌های رشد جوان، نوجوان و نوآموز، مدرس مدارس سمیاد و غیردولتی، عضو شورای سردبیری مجلات رشد، سردبیر مجله رشد جوان، دارنده مدال طلای جهانی المپیاد نجوم که آثارش در چند دوره در بخش شعر جشنواره طنز مکتوب برگزیده شده است. دبیری کمیته دانشجویی المپیاد جهانی نجوم سال ۱۳۸۸ و سردبیری مجله دال در سال ۱۳۹۰، از سوابق اجرایی ایشان به‌شمار می‌رود.

کبری بابایی (۱۳۶۱)، تهران

دانشجوی کارشناسی ارشد ادبیات کودک و نوجوان، کارشناس دفتر تألیف کتاب‌های درسی دوره پیش‌دبستانی، مدرس تربیت‌مربی پیش‌دبستان، داور جشنواره گام اول خانه کتاب، برگزیده جشنواره‌های شعر فجر، پروین اعتصامی، و شعر کودک اصفهان، و برگزیده دو دوره کتاب سال سلام بچه‌ها، با بیش از ۶۰ عنوان کتاب در حوزه ادبیات کودک و نوجوان. از مهم‌ترین سوابق اجرایی او می‌توان برگزاری سه دوره جشنواره فیلم کوتاه در مرکز شماره ۲۲ کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، و مسئولیت روابط عمومی کانون را نام برد.

بیانیه گروه داوری شعر، خاطره و نثر ادبی

اهمیت و ارزش کتابخوانی برکسی پوشیده نیست. در این میان، شعر و ادبیات یکی از بهترین ابزارهای ایجاد تخیل و تفکر برتر و تقویت خوانش و زبان‌آموزی در مخاطبان است و می‌تواند به کسب تجربه‌های تازه و بالا بردن سرانته مطالعه در کشور منجر شود.

با وجود این و با توجه به شمار مخاطبانی که می‌باید در سطح کشور از ادبیات مناسب گروه سنی خود بهره‌مند شوند و کتاب‌های مورد نیازشان را در دسترس داشته باشند، انتظار می‌رفت کتاب‌های بیشتری به دست ما برسد. اما آمار پایین و حجم کم کتاب‌های رسیده به دبیرخانه جشنواره، گویای اتفاقی دیگر بود.

داوران گروه شعر و نثر ادبی، از کسانی که آثارشان را به این جشنواره رساندند، تشکر می‌کند و امیدوارند در سال‌های آینده شاعران و ناشران بیشتری کتاب‌های خود را برای شرکت در این جشنواره ارسال کنند. البته بیان این نکته ضروری است که در سال‌های اخیر، انتشار کتاب‌های شعر و نثر ادبی به‌خصوص در بخش نوجوان با مشکلات عدیده‌ای روبه‌روست که بیان این مشکلات در این مقاله نمی‌گنجد. از میان کتاب‌های راه‌یافته به مرحله دوم، تعداد بسیار زیادی از کتاب‌ها تجدید چاپ بودند و به همین دلیل از چرخه داوری کنار رفتند. اگر چه تجدید چاپ کتاب‌های ارزشمند گذشته باعث مسرت است، اما هدف جشنواره بررسی کتاب‌های تألیفی جدید است.

داوران این دوره جشنواره، با در نظر گرفتن مواردی همچون سلامت و درستی زبان و کلام یا نثر روان، لحظات ناب شاعرانه، هماهنگی قالب و محتوا، بیشتر به تأثیرگذاری، دید تازه و محتوای اثر توجه داشتند.

در مجموع پس از بررسی کتاب‌های منتشر شده در سال گذشته می‌توان گفت، کم‌رنگ شدن شاعرانگی در برخی آثار، ضعف تألیف، و نداشتن نگاه تازه از موارد قابل توجه و قابل ذکر در آثار رسیده بود. به همین سبب تلاش و نظر داوران در بازخوانی‌های متعدد کتاب‌ها به این موضوع معطوف بود که از میان کتاب‌های رسیده، دقت نظر مؤلف و شاعر در انتخاب موضوع و مضمون تازه، و برتری محتوا و القای آن به مخاطب مورد توجه بیشتر قرار گیرد و آثار به جای القای تفکر فردی در بردارنده نکات مشترک و ارزنده انسانی باشند.

بر این اساس کوشیدیم در کتابی که برگزیده و معرفی شده است، محتوای مناسب برای گروه سنی نوجوان، زبان سالم و شیرین و مخاطب‌پسند، دید تازه شاعر به موضوع‌ها و از همه مهم‌تر، کم‌رنگ نشدن شاعرانگی در برابر بیان احساسات و عواطف شخصی هویدا باشد.

گروه داوری شیمی

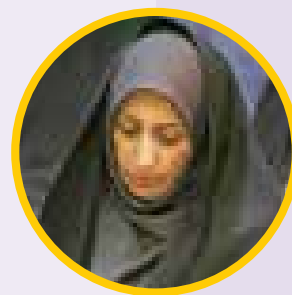
نعمت‌الله ارشدی (۱۳۴۶)، شیراز

دکترای شیمی، عضو هیئت علمی گروه شیمی دانشگاه زنجان، سردبیر «رشد آموزش شیمی»، مدرس دانشگاه‌های فرهنگیان و تربیت دبیر شهید رجایی، و مؤلف کتاب شیمی سال اول متوسطه با عنوان «شیمی برای زندگی» که موفق به دریافت جایزه ملی محیط زیست شده است. ایشان در تألیف بخش شیمی «فرهنگ بزرگ سخن» با دکتر حسین انوری همکاری داشته و به مدت ۱۵ سال کارشناس مسئول گروه شیمی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی بوده است.

محبوبه زین‌الدین بیدمشکی (۱۳۴۸)، تهران

کارشناسی ارشد آموزش شیمی با ۲۸ سال سابقه تدریس شیمی در دبیرستان‌های منطقه‌های ۱۵ و ۱۳ تهران، و یکی از مؤلفان سناریوی آموزشی برای مجموعه فیلم‌های آموزشی (آموزش مفهومی شیمی ۳) و راهنمای تولید کتاب‌های آموزشی شیمی. وی در سه دوره موفق به کسب رتبه‌های اول تا سوم جشنواره تولید محتوای آموزشی شیمی شده است. همکاری با گروه شیمی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی و داوری پانزدهمین جشنواره کتاب رشد از دیگر سوابق اجرایی او محسوب می‌شوند.

کیوان قدامی (۱۳۴۹)، تهران

کارشناسی ارشد شیمی معدنی از دانشگاه علم و صنعت با ۲۳ سال سابقه تدریس در مناطق گوناگون شهر تهران، و مجری پروژه‌های تحقیقاتی بهینه‌سازی آسفالت (آسفالت اصلاح شده کم‌صدا)، استخراج مواد مؤثر تخم‌شربتی، و استخراج سیتریک اسید از لیموترش. همچنین ویراستاری کتاب‌های کمک‌درسی انتشارات «گاج» و «ساد» و همکاری در پروژه‌های دانشگاه علم و صنعت را در کارنامه علمی و پژوهشی خود دارد.

بیانیه گروه داوری شیمی

هیئت‌داوران ضمن ابراز خرسندی از برگزاری جشنواره کتاب رشد و قدردانی از عزم راسخ دست‌اندرکاران برای ادامه این فعالیت ارزشمند و تأثیرگذار، لازم می‌داند که در زمینه کتاب‌های آموزشی حاضر در جشنواره به موارد زیر اشاره کند:

● همه کتاب‌های رسیده به مرحله نهایی جشنواره، از کم و کیف مطلوب و قابل قبولی برخوردار نبودند و برخی نیز از جمله کتاب‌هایی بودند که تا چندی پیش کارشناسان هم از بررسی آن‌ها پرهیز می‌کردند.

● در مقایسه با گذشته به نظر می‌رسد که گستره دید نویسندگان و ناشرانی که حوزه آموزش را برای فعالیت‌های خود برگزیده‌اند، بسیار محدود شده است. اگرچه میزان فروش کتاب برای ادامه کار ناشران بسیار ضروری است و درعین حال نمی‌توان نیاز دانش‌آموزان را به برخی از کتاب‌های بازارمحور نیز به‌طور مطلق نادیده گرفت، ولی صرف توجه به ضمانت فروش و تولید کتاب‌هایی عامه‌پسند، رویکرد مناسبی به‌ویژه در حوزه آموزش نیست.

● حقوق معنوی نویسندگان منابعی که از آن‌ها برای نوشتن کتاب استفاده شده، غالباً رعایت نشده است. به‌عبارت دیگر، تألیف کتاب بدون بهره‌گیری از هیچ منبع علمی یا بدون استناد به منابعی که از آن‌ها بهره گرفته‌اند، صورت پذیرفته است؛ رویکرد ناخوشایندی که شایسته نیست از سکویی به نام جشنواره به گسترش آن دامن زد.

● در طراحی ساختار و محتوای کتاب‌ها نوآوری دیده نمی‌شود و بیشتر از قالب‌های تکراری و به نسبت موفق گذشته استفاده شده است.

● لازم است ناشران و نویسندگان کتاب‌ها به نقش چشم‌گیری که فناوری اطلاعات و ارتباطات در زندگی و عادت‌های روزمره نوجوانان و جوانان ایفا می‌کند و تأثیر غیرقابل‌انکاری که در فرایند یاددهی یادگیری و به‌ویژه انتخاب و سازمان‌دهی محتوای یک کتاب آموزشی دارد، توجه بیشتری کنند.

● باید از نگاه یک‌بعدی به نیازهای مخاطبان و بی‌توجهی به انواع سواد و مهارت‌هایی که شهروندان جامعه امروز ایران باید در قرن بیست‌ویکم به آن‌ها مجهز باشند، پرهیز کرد؛ بخشی از بار آموزش‌هایی را که گنجانده آن‌ها در کتاب‌های درسی به دلیل محدودیت‌های گوناگون امکان‌پذیر نیست، کتاب‌های آموزشی می‌توانند به دوش بکشند.

از این‌رو، هیئت‌داوران ضمن ابراز دوباره نگرانی و نارضایتی از کم و کیف تولید کتاب‌های علمی آموزشی اعلام می‌کند که از میان ۹ کتاب رسیده به مرحله نهایی جشنواره، به اتفاق آرا هیچ‌یک از کتاب‌های یادشده را شایسته انتخاب به‌عنوان کتاب برگزیده یا کتاب تقدیری نمی‌داند.

در مجموع این جشنواره نشان داد که در تولید کتاب‌های علمی آموزشی نه‌تنها پیشرفتی نکرده‌ایم، بلکه پسرفت داشته‌ایم. هیئت‌داوران امید دارد که نویسندگان و ناشران محترم بیشتر به نشر کتاب‌هایی همت‌گمارند که یاریگر تحقق هدف‌های برنامه‌های درسی باشند، دانش‌آموزان را به کاوشگری و آموختن برای زندگی بهتر تشویق کنند، یا دست‌کم باری بر دوش نظام آموزشی کشور نگذارند.

گروه داورى علوم تجربى

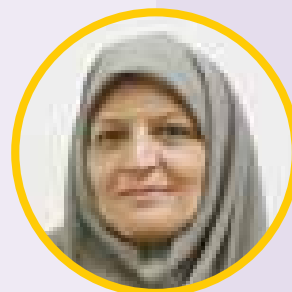
به‌داد اصفهانی (۱۳۴۹)، تهران

کارشناسی علوم تجربی و کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی با ۲۵ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش به‌عنوان دبیر دوره اول متوسطه شهر تهران، همکار دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی، سرگروه علوم تجربی شهر تهران، مسئول دبیرخانه علوم تجربی شهر تهران، مسئول گروه درس‌پژوهی شهر تهران، کارشناس مسئول آموزش متوسطه دوره اول منطقه‌های ۱۹ و ۲ تهران، معاون آموزش متوسطه منطقه ۲، و داور جشنواره کتاب‌های آموزشی و تربیتی رشد. وی مؤلف مجموعه کتاب‌های «آشتی با علوم» و طراح طرح نوین «ارزشیابی علوم تجربی» است.

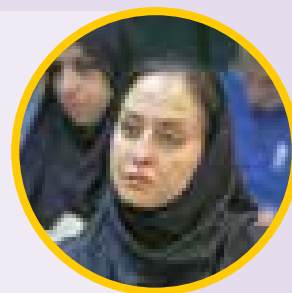
فائزه فاضلی (۱۳۴۱)، تهران

دانش‌آموخته فیزیولوژی گیاهی در دوره دکترا، مدرس دبیرستان، مراکز تربیت معلم شهر تهران، دانشگاه فرهنگیان و دانشگاه شهید رجایی، مدیر گروه محیط‌زیست و معاون دانشکده آموزشی و پژوهشی دانشکده مهندسی مواد و فناوری‌های نوین دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، عضو گروه تألیف و شورای برنامه‌ریزی گروه زیست‌شناسی، محیط‌زیست و علوم تجربی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی، و مؤلف کتاب‌های علوم تجربی، کتاب کار و راهنمای معلم سوم تا ششم ابتدایی، «روش تحقیق در علوم تجربی» و «روش آماری در علوم تجربی» انتشارات دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی.

مرجان کلهر (۱۳۵۷)، تهران

کارشناسی دبیری علوم تجربی و کارشناسی ارشد مدیریت (گرایش تحول سازمانی)، با ۲۲ سال سابقه تدریس در مدارس نمونه دولتی، تیزهوشان، غیردولتی و فرزاتگان، و معاون پژوهشی و آموزشی مدارس، مؤلف ۲ مقاله علمی-پژوهشی، کتاب «اثر هوش هیجانی بر موفقیت و کارایی»، و بیش از ۱۵ کتاب آموزشی دیگر، مدرس سیدی آموزشی فیزیک، شیمی و زیست‌شناسی به مدت ۵ سال، عضو انجمن علمی رفتار سازمانی ایران، و ناظر علمی کتاب‌های تیزهوشان.

بیانیه گروه داوری علوم تجربی

«انجام کار سخت زمان می‌برد، انجام کار غیرممکن کمی بیشتر زمان می‌برد.»

نانسِن - کاشف نروژی

ما باور داریم که برای رسیدن به حداکثر استانداردهای کیفی در حوزه نشر هیچ غیرممکنی وجود ندارد. در این فرایند ناشران نقش فعالی در غنابخشی به کتاب‌های علمی-آموزشی برعهده دارند که هدف آن‌ها ایجاد نگرش‌ها، شایستگی‌های پایه و مهارت‌های مدنظر در حوزه تربیت و یادگیری علوم تجربی است. گروه داوران حوزه علوم تجربی، ضمن احترام به تلاش‌های فراوان ناشران، از میان ۳۳ عنوان کتاب راه‌یافته به مرحله نهایی، هیچ کدام را شایسته دریافت عنوان برگزیده تشخیص نداد و در این مرحله از جشنواره، چهار عنوان کتاب را به‌عنوان نامزد معرفی و از میان آن‌ها یک کتاب را به‌عنوان کتاب شایسته تقدیر معرفی کرد.

برخی نقاط قوت کتاب‌ها

- هماهنگی محتوا با عنوان و موضوع؛
- رعایت تنوع هنری در استفاده از عکس و تصویر؛
- پیوستگی و انسجام موضوعی در فصل‌ها؛
- ایجاد انگیزه در مخاطب برای تشویق و تحریک به افزایش دانش؛
- توجه به مسائل زیست‌محیطی و استفاده از کاغذهای بازیافتی.

برخی نقاط ضعف کتاب‌ها

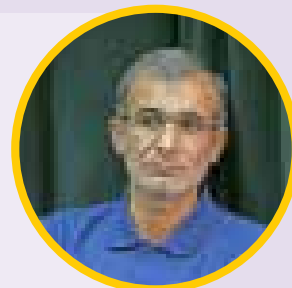
- نداشتن توجه کافی به ضرورت برخورداری از منابع و مآخذ؛
- کم‌توجهی به مسائل اجتماعی، اخلاقی، فرهنگی و بومی‌سازی؛
- بی‌توجهی به ارائه فعالیت‌های فکری و عملی که پایه رشد تفکر علمی در مخاطب به حساب می‌آیند؛
- نداشتن ویراستار علمی و حتی ویراستار ادبی و اشتباه در برگردان دقیق واژه‌ها و اصطلاحات علمی؛
- کمبود آثار تألیفی در مقابل ترجمه‌ای.

با توجه به آنکه الگوهای رفتاری در هر گوشه جهان با فرهنگ و مقتضیات محیطی و ویژگی‌های زمانی و مکانی آمیخته‌اند، پیشنهاد می‌کنیم در زمینه تألیف کتاب‌های علمی، نیازسنجی مناسبی از خوانندگان صورت گیرد. این مهم فقط با حضور بین مخاطبان و آموزش‌دهندگان آن‌ها (معلمان و مربیان) میسر خواهد بود. بنابراین بهترین راه، تشکیل جلسه و ارتباط مؤثر بین ناشران، معلمان، گروه‌های آموزشی و مؤلفان خواهد بود. «به امید آن روز».

گروه داورى علوم تربیى و مدیریت خانوادہ

محمدرضا حشمتى (۱۳۴۴)، تهران

کارشناسی ارشد آموزش و پرورش تطبیقی، دبیر درس تفکر و سبک زندگی، سردبیر مجله «رشد معلم»، و یکی از اعضای تیم نویسندگان کتاب «فرهنگ‌نامه مشاغل» که در سال ۱۳۹۲ عنوان کتاب برگزیده جمهوری اسلامی ایران را به دست آورد. وی داورى چندین دوره کتاب‌های آموزشى و تربیى رشد را در کارنامه اجرایی خود دارد.

فرحناز نژادى پيله‌ور (۱۳۵۰)، اردبیل

کارشناسی روان‌شناسی بالینی و کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیى، مجری کارگاه‌های آموزشى و مهارت‌های زندگی در مدارس، ارزیاب کتاب‌های حوزه علوم تربیى و مدیریت خانواده، مدرس دانشگاه جامع علمى - کاربردى، مربى آموزش هنر درمانى، و کارشناس مسئول مراکز مشاوره دولتى استان تهران و صدای مشاوره (۱۴۸) در دفتر معاونت پیشگیری سازمان بهزیستى. وی همچنین دارای مقالاتی در زمینه هنر درمانى است و با ماهنامه «کودک سالم» و برخی نشریات علمى - تخصصى همکاری دارد.

لیلى محمدحسین (۱۳۴۲)، تهران

کارشناسی ارشد زبان و ادبیات انگلیسى و معاون منابع انسانی «مؤسسه منظومه خرد» با ۲۷ سال سابقه آموزش زبان انگلیسى، و طراحی و اجرای کارگاه‌های آموزشى برای معلمان، مدیران و کارشناسان آموزش و پرورش. در «برنامه آموزشى تضمین کیفیت در مدارس اسکاتلند» و نیز «برنامه آموزشى ستاد فرهنگى ژاپن برای مدیران و معلمان دوره متوسطه» شرکت داشته و عضو شورای برنامه‌ریزى مجله «رشد آموزش راهنمایى» بوده است. از جمله آثار وی می‌توان «مغز و آموزش»، «بینایی سیستمى»، «بهبود مستمر در کلاس درس»، «یادگیری از طریق هم‌یاری»، «تفکر خلاق»، «حل مسئله» و نیز ترجمه کتاب «خلق محیط یادگیرنده در کلاس، مدرسه و جامعه» را نام برد.

بیانیه گروه داوری علوم تربیتی و مدیریت خانواده

یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های امروز بشر «تربیت» است. صاحب‌نظران علوم تربیتی تلاش می‌کنند با استفاده از دانش، روش و تجربه‌های زیسته، زمینه‌هایی را ایجاد کنند که جنبه‌های متفاوت رشد انسان برای «شدن» مطلوب محقق شود. علوم تربیتی رشته‌ای است پویا که باید بتواند با توجه به مقتضیات زمان و مکان پاسخ‌گوی نیازهای انسان باشد. بر این اساس تلاش هیئت داوران گروه علوم تربیتی و مدیریت خانواده، شناسایی و معرفی کتاب‌هایی بوده است که بتوانند راهنمای گروه مخاطبان (معلمان، مدیران و اولیا) باشند.

در این دوره، از ۷۳ کتاب رسیده به دبیرخانه، پس از بررسی و مطالعه اولیه، ۳۰ عنوان کتاب برای مطالعه عمیق و دقیق انتخاب شدند. متأسفانه در کتاب‌های راه‌یافته به جشنواره، آگاهی نداشتن مؤلفان محترم از اسناد بالادستی کاملاً مشهود است. همچنین تأکید می‌کنیم که روال ارزیابی‌های اولیه کتاب‌ها در دبیرخانه جشنواره به بازبینی دقیق نیاز دارد. علی‌رغم تأکید جشنواره بر چگونگی تألیف کتاب یا ترجمه، شاهد کتاب‌هایی هستیم که منابع و مأخذ مشخصی ندارند و حتی فاقد مقدمه هستند.

نکته دیگر فراوانی کتاب‌های ترجمه شده انواع اشکال‌های تایپی و محتوایی است. متأسفانه چاپ کتاب به هر قیمت و شمارگان، بدون رعایت ساختار مشخص و صرفاً براساس انجام یک پایان‌نامه یا فعالیت پژوهشی دانشجویی، در این حوزه بسیار متداول است. شتاب‌زدگی بعضی از مؤلفان در تنظیم کتاب، و نام تألیف گذاشتن بر کتاب‌هایی که گردآوری بدون ساختار محسوب می‌شوند، از دیگر عیب‌های برخی کتاب‌هاست. شایان ذکر است، تلفیق دو گروه علوم تربیتی و مدیریت خانواده در این گروه داوری کار را برای هیئت‌داوران سنگین کرده است. به این دلیل که حوزه‌های فوق قابل تلفیق نیستند. بنابراین سعی شد از کتاب‌های هر دو حوزه براساس امتیازهای کسب‌شده، کتاب‌هایی در گروه تقدیری قرار گیرند.

گروه داوران علوم و مطالعات اجتماعی

حوری قاهری (۱۳۵۱)، ساوه

کارشناسی ارشد ژئومورفولوژی با ۲۵ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش به‌عنوان سرگروه جغرافیای شهر تهران، عضو شورای برنامه‌ریزی گروه جغرافیای دفتر تألیف، عضو هیئت تحریریه مجله «رشد جغرافیا»، مدرس دوره‌های تأمین مدرس و تدریس در مدارس ایرانی کشور قطر. از جمله آثار او می‌توان به مقاله «بررسی پتانسیل‌های لرزه‌خیزی در تهران»، جزوه آموزشی «جغرافیای قطر» (برای استفاده دانش‌آموزان ایرانی ساکن قطر) و «راهنمای تولید کتاب‌های آموزشی مطالعات اجتماعی» اشاره کرد.

فریبرز بیات (۱۳۴۲)، نویسرکان

دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی، از جمله سوابق خدمت وی در آموزش و پرورش، دبیر مرکز مطالعات راهبردی دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی، و سردبیر «سال‌نامه رشد» و نیز فصل‌نامه «رشد آموزش علوم اجتماعی» است. وی عضو تیم تدوین «پرسش‌نامه پیمایش ملی ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان در سال‌های ۱۳۷۹ و ۱۳۸۲ در تهران» و مجری طرح‌های تحقیقاتی و «بررسی رابطه عام‌گرایی و اخلاق در قرآن» «بررسی بحران اخلاقی» (پژوهشی بین شهروندان تهرانی)، و «اخلاق رسانه‌ای و تغییر ارزش‌ها بین شهروندان تهرانی» بوده است. از جمله سوابق اجرایی ایشان می‌توان به دبیری گروه اجتماعی مدرسه همشهری، دبیری گروه اجتماعی روزنامه همشهری، معاونت پژوهشی مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دبیر سایت آموزش و پژوهش مدرسه همشهری و سردبیری فصل‌نامه «رسانه» اشاره کرد.

محسن صحرايي (۱۳۴۸)، شمیران

کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، با ۲۰ سال سابقه تدریس در دوره دوم متوسطه. وی مدرس رسمی آموزش خانواده، عضو گروه‌های آموزشی مطالعات اجتماعی و ارزیاب محصولات آموزشی دفتر سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی نیز بوده است.

بیانیه گروه داوری علوم و مطالعات اجتماعی

گروه داوری مطالعات اجتماعی سپاس ویژه خود را از توجه «دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی» به نقش کتاب‌های کمک‌آموزشی و کمک‌درسی در دستیابی آسان‌تر، عمیق‌تر و لذت‌بخش‌تر دانش‌آموزان و معلمان به هدف‌های برنامه درسی ملی در حوزه مطالعات اجتماعی اعلام می‌کند. وسیع بودن مفاهیم و موضوع‌های حوزه مطالعات اجتماعی (تاریخ، جغرافیا، علوم اجتماعی، اقتصاد و...) از یک‌سو، و محدود بودن ساعت اختصاص داده شده در مدرسه‌ها به این عنوان‌ها، از سوی دیگر، سبب می‌شود منابع آموزشی غیردرسی در این حوزه اهمیت ویژه‌ای داشته باشد.

از ۲۳ عنوان کتاب درجه ۱ دریافت شده، ۱۳ عنوان فقط به یک موضوع پرداخته‌اند. کتاب‌هایی که مخاطب آن‌ها معلمان بوده‌اند از کیفیت محتوایی مناسب‌تری برخوردارند. همچنین به موضوع‌های، روز مانند بحران آب، محیط‌زیست و حقوق شهروندی نیز توجه مناسبی صورت گرفته است.

از نقاط ضعف کتاب‌های این دوره می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- کتاب‌ها از تنوع بسیار کمی در مفاهیم و موضوع‌های حوزه مطالعات اجتماعی برخوردارند.
- شیوه ارائه محتوا در اغلب کتاب‌های دریافتی یکسان و یکنواخت است که با توجه به ویژگی‌های سنی مخاطبان، تمایلی به مطالعه در آن‌ها ایجاد نمی‌کند.
- عنوان‌ها و محتوای کتاب‌ها با یافته‌های جدید علمی و شیوه‌های جدید آموزش تناسب کمی دارند.
- در حوزه تاریخ و جغرافیا عنوان‌ها بسیار کم و دارای محتوای تکراری هستند.

پیشنهادها

- تولید کتاب‌های دانش‌افزایی در راستای هدف‌های کتاب‌های درسی، کاوشگری و آموزش مهارت‌های جغرافیایی در دستور کار مؤلفان و ناشران محترم قرار گیرد.
- به تألیف کتاب‌هایی که مخاطب آن‌ها معلم است، اهتمام جدی‌تری صورت پذیرد.
- با توجه به گستردگی این حوزه و جذاب بودن مفاهیم آن برای مخاطبان، نیازها و علاقه‌های مخاطبان بررسی و فهرست‌بندی شود.
- در تألیف کتاب‌ها، شیوه‌های جدید آموزشی و پژوهشی در سطح جهانی مورد توجه قرار گیرند.

گروه داوران فرهنگ و هنر

علاءالدین کیا (۱۳۴۲)، نوشهر

کارشناسی پژوهش علوم اجتماعی و کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی که دبیری دبیرستان‌ها و مراکز آموزش ضمن خدمت، همکاری با دفتر وزارتی حوزه ستادی، رئیس گروه آموزش و پرورش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، معاونت پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش و مدیریت کل فرهنگی دانشگاه فرهنگیان از جمله سوابق ایشان در آموزش و پرورش است. وی دارای مدرک خوش‌نویسی با درجه ممتاز از «انجمن خوش‌نویسان ایران» است، بیش از ۳۰ پژوهش در حوزه‌های تعلیم و تربیت و امور فرهنگی و هنری انجام داده و راهنمای بیش از ۱۰۰ پایان‌نامه و پروژه تحصیلی دانشجویی بوده است. همچنین، عضو گروه پژوهش هنر «پژوهشکده برنامه‌ریزی درسی و نوآوری‌های آموزشی»، عضو کمیته داوران «اقدام‌پژوهی‌های برتر معلمان»، عضو هیئت تحریریه مجله «رشد آموزش هنر» و مدیر اجرایی جشنواره فرهنگی و هنری دانشجو-معلمان کشور بوده است.

مرضیه پناهیان پور (۱۳۴۸)، تهران

کارشناسی هنرهای تجسمی با ۲۳ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش به‌عنوان دبیر هنر مدارس، عضو گروه‌های آموزشی، سرگروه هنر گروه‌های آموزشی استان تهران، همکار دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی، و عضو شورای برنامه‌ریزی کتاب‌های درسی فرهنگ و هنر. تاکنون مقالات متعددی نیز به چاپ رسانده که از جمله آن‌هاست: «به‌کارگیری و تلفیق ریاضی و هنر در آموزش فراکتال‌ها در کلاس درس».

کاوه تیموری (۱۳۴۴)، تهران

کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی و دانشجوی دکترای جامعه‌شناسی فرهنگی که از جمله سوابق خدمت او در آموزش و پرورش می‌توان به این موارد اشاره کرد: سردبیر مجله «رشد آموزش هنر»؛ سرگروه هنر در دانشگاه تربیت‌معلم هنر؛ تدریس در مراکز تربیت‌معلم؛ مشاور قائم‌مقام وزیر در انجمن اولیا و مربیان. نگارش ۹ عنوان کتاب هنری و دو عنوان کتاب در حوزه علوم اجتماعی، انجام دو طرح پژوهشی در فرهنگستان هنر و اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران، و ۱۲۰ عنوان مقاله، یادداشت و مصاحبه آثار او هستند.

بیانیه گروه داوری فرهنگ و هنر

نکاتی درباره کتاب‌های آموزشی و تربیتی در حوزه فرهنگ و هنر

● رویکرد تولید منابع، در مورد کتاب‌های فرهنگ و هنر، در اکثریت مطلق موارد، استفاده از ترجمه است. در حقیقت، نگاه به تولید بومی در حوزه فرهنگ و هنر، به‌عنوان حاشیه نسبت به متن است. این نقصان در یکی دو سال آینده می‌تواند به فراگیری غیرقابل کنترلی بینجامد. بنابراین شایسته است با برگزاری جلسات توجیهی برای ناشران این حوزه، در این زمینه اهتمام جدی به عمل آید.

● تفکیک رده‌های سنی و در نظر داشتن نسبت مخاطبان با نیازهای هنری، از کاستی‌هایی است که در کتاب‌های حوزه فرهنگ و هنر قابل ملاحظه و مشاهده است. شایسته است ناشران محترم از کارشناسان و مشاوران تربیتی در این بخش بهره بگیرند و تولیدات خود را براساس نیازهای مخاطبان تنظیم و منتشر کنند.

● در مواردی، گرافیک و صفحه‌آرایی و همچنین رنگ‌پردازی کتاب‌ها، با فضای شاد هنری در تناقض و تضاد است. تنظیم میانی زیبانشاخی و بصری تولیدات هنری براساس علاقه‌ها و سلیقه‌های مخاطبان، نسبت به نظر گرافیست این آثار رجحان دارد. بنابراین براساس تجربه و دانش شناخت مخاطب، در این مورد اهتمام لازم ضروری است.

● مباحث متنوع مطرح شده در کتاب‌های هنر پایه‌های هفتم، هشتم، نهم و کتاب‌های اختیاری هنر در پایه‌های دهم و یازدهم فرصتی بسیار مطلوب را برای تولیدکنندگان کتاب‌های هنری فراهم آورده‌اند. این تولیدکنندگان و ناشران می‌توانند بر اساس سرفصل‌های هنری و رشته‌های مندرج در این کتاب‌ها به سفارش برای تولید مباحث و مطالب آموزشی اهتمام کنند. طبعاً حرکت براساس نیاز دانش‌آموزان، به خرید آثار بهتر و مطلوب‌تر توسط آن‌ها منجر خواهد شد.

● در نظر داشتن این نکته ضروری است که در کتاب‌های فرهنگ و هنر، جای آثار ارزنده و فاخر در مورد موسیقی و نمایش خالی است.

گروه داوری فیزیک

دکتر منیژه رهبر (۱۳۲۴)، تهران

دکترای مهندسی هسته‌ای و همکار دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی به عنوان داور، مشاور و عضو هیئت‌تحریریه و سردبیر مجله «رشد آموزش فیزیک». از جمله سوابق اجرایی ایشان می‌توان به معاون آموزشی دانشگاه تهران، مسئول تحصیلات تکمیلی دانشکده فیزیک دانشگاه تهران، عضو و نایب‌رئیس هیئت‌رئیس‌انجمن فیزیک ایران و مسئول گروه فیزیک مرکز نشر دانشگاهی اشاره کرد. وی تدریس در دانشگاه‌های تهران و الزهراء، پژوهش در زمینه فیزیک هسته‌ای و محاسبات راکتورهای هسته‌ای، ترجمه کتاب‌های «فیزیک جدید» و «فیزیک مفهومی» (کتاب سال برگزیده جمهوری اسلامی)، کتاب «آشنایی با کیهان‌شناسی» (کتاب فصل برگزیده جمهوری اسلامی) و کتاب «فیزیک هسته‌ای» (کتاب برگزیده سال دانشگاه تهران) را در کارنامه علمی و تحقیقاتی خود دارد.

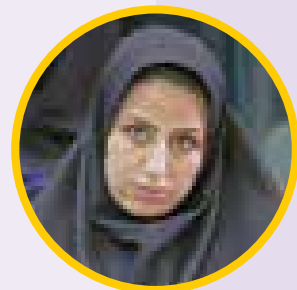
سید هدایت سجادی (۱۳۵۶)، پاه

دکترای فلسفه علم و فناوری (فلسفه فیزیک) با ۲۱ سال سابقه خدمت به عنوان دبیر فیزیک، استاد دانشگاه‌های تربیت‌دبیر شهیدرجایی، فرهنگیان و صنعتی شریف، و عضو شورای برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی فیزیک. وی با مجله‌های «رشد آموزش فیزیک» و «رشد جوانه» همکاری دارد، مترجم کتاب «فلسفه علم» است، و از پدیدآورندگان «راهنمای تولید کتاب‌های آموزشی فیزیک» به سفارش «دفتر سامان‌دهی منابع آموزشی» بوده است.

سمیرا بهرامی (۱۳۶۰)، خرم‌آباد

دانش‌آموخته دکترای فیزیک و عضو هیئت‌علمی با مرتبه استادیاری در دانشگاه فرهنگیان که به مدت ۱۰ سال در آموزش و پرورش به عنوان دبیر و مدیر پژوهش‌سرای دانش‌آموزی خدمت کرده است. ۹ مقاله تخصصی - علمی، یک کتاب تألیفی و سه کتاب ترجمه‌ای دارد و داوری جشنواره‌هایی مانند جشنواره خوارزمی و جشنواره تحقیق و پژوهش وزارت آموزش و پرورش را بر عهده داشته است. مدیرگروه فیزیک پردیس شهید چمران تهران، دبیر علمی، داور و عضو کمیته علمی کنفرانس آموزش فیزیک در سه دوره، عضو کمیته علمی اولین همایش منطقه‌ای علوم پایه و فناوری دانشگاه فرهنگیان، و عضو هیئت‌تحریریه فصلنامه پویا در آموزش علوم پایه، از سوابق اجرایی وی است.

بیانیه گروه داوری فیزیک

با توجه به اینکه هدف از برگزاری جشنواره کتاب رشد شناسایی و معرفی کتاب‌های آموزشی و تربیتی مناسب برای دستیابی به هدف‌های برنامه درسی ملی است، و بدون شک مهم‌ترین هدف هر نظام آموزشی تربیت افرادی است که مهارت و شایستگی‌های لازم را برای زندگی موفقیت‌آمیز در جهان پیچیده کنونی داشته باشند، کتاب‌های دانش‌افزایی باید به‌گونه‌ای تدوین شوند که ضمن دارا بودن جذابیت لازم برای تشویق خواننده به مطالعه، گام‌های مؤثری در این جهت بردارند.

امروز جامعه ما ضمن برخورداری از امکانات مناسب کافی برای پیشرفت و به‌دست آوردن جایگاه شایسته خود در جهان، با چالش‌های فراوانی نیز روبه‌روست. کتاب‌هایی که برای رسیدن به هدف‌های پیشرفت و توسعه پایدار جامعه تدوین می‌شوند، باید این نکات را در نظر بگیرند. آن‌ها در مسائلی که مطرح می‌کنند، باید نگاه دقیقی به آنچه در دنیای واقعی می‌گذرد، داشته باشند. متأسفانه هنوز در بسیاری از کتاب‌های ما مسائل به صورت انتزاعی مطرح می‌شوند و دانش‌آموز کمتر می‌تواند بین آنچه که در کتاب می‌خواند و آنچه که در زندگی واقعی با آن روبه‌رو می‌شود، ارتباط لازم را برقرار کند. بنابراین مشاهده می‌شود در حالی که شاگرد صدها مسئله را در مدرسه حل کرده است، از حل ساده‌ترین مسئله در زندگی واقعی عاجز است.

بنابراین پیشنهاد می‌شود، افراد در تنظیم کتاب‌ها مسائل دنیای واقعی را در نظر داشته باشند. نویسندگان کتاب، چه آن‌هایی که کتاب را تألیف می‌کنند و چه کسانی که به ترجمه کتاب‌های خارجی می‌پردازند، باید به موضوع اشراف کامل داشته باشند تا موضوع برای آن‌ها کاملاً روشن باشد و بتوانند آن را به‌صورت ساده و قابل فهم به خواننده منتقل کنند. همین‌طور است استفاده از زبان فارسی روان، که خوش‌بختانه با تلاش‌هایی که اخیراً صورت گرفته، معادل‌سازی فارسی برای بسیاری واژه‌های علمی در دسترس است و می‌توان از آن‌ها استفاده کرد.

گروه داوران قرآن

سیدجواد بهشتی (۱۳۳۳)، کاشان

دارای تحصیلات حوزوی خارج فقه، معاون آموزشی نهضت سوادآموزی در دهه ۱۳۷۰، مشاور وزیر در امر نماز در دهه ۱۳۸۰، مدیرکل قرآن و عترت وزارت آموزش و پرورش، و داور جشنواره کتاب رشد. تاکنون حدود ۲۰ عنوان کتاب و مقاله به چاپ رسانده و در تولید «فرهنگ‌نامه قرآن» و «فرهنگ‌نامه صحیفه» مشارکت کرده است.

مسعود تهرانی فرجاد (۱۳۴۹)، تهران

کارشناسی ارشد علوم ارتباطات اجتماعی، عضو شورای برنامه‌ریزی آموزشی مراکز دارالقرآن شهر تهران و عضو شورای برنامه‌ریزی گروه درسی قرآن سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی. وی همچنین مدرس کارگاه‌های تبیین انس با قرآن ویژه مربیان و کودکان، مشاور تربیتی و مدیر مراکز دارالقرآن و عضو شورای سردبیری مجله «رشد آموزش پیش‌دبستانی» بوده است. تألیف «راهنمای برنامه انس با قرآن کریم ویژه مربیان و تولیدکنندگان محتوا، اجرای پژوهشی درباره آیات قرآن کریم از منظر ارتباطات اجتماعی، و نگارش بیش از ۲۰ مقاله در حوزه انس با قرآن و تربیت قرآنی، جزو سوابق علمی و پژوهشی او هستند.

سیدمحمد مهاجرانی (۱۳۸۴)، اراک

دارای تحصیلات حوزوی، کارشناسی فلسفه و مبلغ مذهبی که تاکنون بیش از ۱۰۰ اثر در حوزه ادبیات کودکان نوشته است. از آثار مهم وی می‌توان به مجموعه ۱۴ جلدی «پیامبر عزیز ما»، مجموعه ۱۵ جلدی «بهترین مادران» و کتاب «گل‌های باغ آسمان» (ویژه احکام کودکان)، اشاره کرد. انجام فعالیت‌های قرآن پژوهی، پژوهش در مورد نحوه انتقال مفاهیم دینی به کودکان، و پژوهش در مورد سیره پیامبر گرامی اسلام و اهل بیت (علیهم‌السلام)، تدریس عقاید و احکام در حوزه علمیة طلاب ایرانی و تدریس منطبق در مدارس علمیة طلاب خارجی را نیز در کارنامه خود دارد.

بیانیه گروه داوری قرآن

«ان هذا القران يهدى للتي هي اقوم».

- با توجه به اینکه هدف از برگزاری این جشنواره ارتقای مهارت‌های فرهنگیان و دانش‌آموزان است، ضرورت دارد کتاب‌هایی در مراحل اولیه انتخاب شوند که مناسب و کاربردی باشند. در حالی که برخی از کتاب‌های ارائه شده این ویژگی را ندارند.
  - با عنایت به حساسیت بالای تألیف‌های قرآنی، مؤلف باید از اعمال سلیقه شخصی و ذوقی پرهیز کند. در برخی از کتاب‌ها این اعمال سلیقه‌ها مشاهده می‌شود.
  - بنابر رسالت تربیتی قرآن کریم، ضروری است کتاب‌های آموزش قرآن نیز از جامعیت در آموزش (روخوانی، درک معنا، تفکر در آیات و نکات تربیتی) برخوردار باشند. در آثار ارائه شده به جامعیت آموزش توجه نشده است.
  - در برخی از کتاب‌ها رده سنی مخاطب مشخص نشده است.
  - در اغلب آثار ابتکار و نوآوری دیده نمی‌شود.
  - درباره نقاط قوت این کتاب‌ها می‌توان گفت که برخی از آن‌ها از نظر قطع، رنگ‌آمیزی و تصویرگری مناسب هستند. همچنین سادگی و روان بودن در بعضی از کتاب‌ها دیده می‌شود.
- پیشنهاد مهم گروه داوری این است که با توجه به اهمیت بهره‌مندی از قرآن کریم، ضروری است دبیرخانه از طریق ارتباط فعال با وزارت ارشاد و ناشران معتبر، بکوشد کتاب‌های بیشتری را شناسایی و به جشنواره ارائه دهد.

گروه داوران کار و فناوری

مژگان مولایی‌راد (۱۳۵۱)، تهران

کارشناسی حرفه‌وفن با ۲۶ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش به‌عنوان دبیر مدارس دوره اول متوسطه شهر تهران، عضو و سرگروه گروه‌های آموزشی وزارتخانه، و مدرس دوره‌های ضمن خدمت. تألیف بیش از ۳۰ جلد کتاب کمک‌آموزشی درس‌های کار و فناوری، حرفه‌وفن و آمادگی دفاعی، داوری جشنواره‌های کتاب رشد، معلم پژوهنده، نوجوان خوارزمی، و جشنواره ملی تولید محتوای الکترونیک سوده، ویراستاری انتشارات و رای دانش و رزمندگان اسلام، و همکاری با «پژوهشکده مطالعات آموزش و پرورش» در ارزیابی کتاب‌های کار و فناوری و راهنمای معلم، و تدوین و اجرای طرح پژوهشی «رویکرد برنامه درسی مبتنی بر مدرسه»، از جمله سوابق علمی- پژوهشی اوست.

ناهید حسینعلی‌زاده (۱۳۵۱)، شهرری

فوق‌دیپلم حرفه‌وفن و کارشناسی علوم تربیتی با ۲۴ سال سابقه تدریس در مدارس ابتدایی و متوسطه اول شهر تهران، داوری سیزدهمین جشنواره کتاب رشد، داوری المپیاد درسی حرفه‌وفن، سرگروهی درس حرفه‌وفن در گروه‌های آموزشی و طراحی سؤالات امتحان نهایی، تیزهوشان و مدارس نمونه دولتی، و تألیف شش جلد کتاب کمک‌درسی در حوزه حرفه‌وفن. ایشان از مؤلفان کتاب کار و فناوری ششم و راهنمای معلم آن است.

مینا زند (۱۳۴۸)، تهران

کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی با ۲۸ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش به‌عنوان معلم دوره ابتدایی، همکار گروه‌های آموزشی منطقه ۶، طراح سؤال‌های امتحان نهایی و آزمون ورودی مدارس، تدریس ارزشیابی توصیفی، و عضو کمیسیون برنامه‌ریزی و تألیف گروه کار و فناوری دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی. ایشان مؤلف کتاب‌های چهارم تا ششم ابتدایی کار و فناوری، ارزیابی کتاب‌های کار و فناوری در معاونت سازمان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی، ارزیابی محتوای الکترونیکی آموزشی پایه‌های چهارم و ششم ابتدایی، و داور دوره‌های یازدهم و سیزدهم جشنواره کتاب رشد بوده است.

بیانیه گروه داوری کار و فناوری

گروه داوری درس کار و فناوری، در مرحله نهایی داوری جشنواره، ۱۱ عنوان کتاب را مورد بررسی قرار دادند که ۹ عنوان از این کتابها در حوزه کار با رایانه و ۲ کتاب در سایر حوزهها بودند.

نقاط قوت کتابها:

- پرداختن به مباحث کار با رایانه از دوره ابتدایی؛
- توجه به نیاز مخاطبان در حوزه کار با رایانه در سنین متفاوت؛
- کاربردی بودن مطالب برخی از کتابها؛
- ارائه مطالب همراه با فعالیتها و تمرینهای مناسب و آموزش گام به گام مراحل انجام کار در برخی کتابها.

نقاط ضعف کتابها:

- محدودیت در تنوع موضوعهای ارائه شده؛
- دور بودن برخی از کتابها از هدفهای برنامه درسی کار و فناوری؛
- محدود بودن کتابهای تألیفی؛
- توجه ناکافی به رویکرد فرهنگی و بومی کشور در کتابها حتی در کتابهای تألیفی؛
- محدود بودن توجه به یادگیری مبتنی بر پروژه در این کتابها؛
- نامناسب بودن کیفیت تصویرها و صفحه آرایبی در برخی کتابها.

به منظور بهبود کیفیت کتابها پیشنهادهای زیر ارائه می شود:

- توجه و تلاش بیشتر ناشران و مؤلفان به تألیف کتاب در کنار ترجمه؛
- توجه بیشتر به رویکرد فرهنگی و بومی کشور؛
- توجه به هدفهای درس کار و فناوری به خصوص معرفی شغلها؛
- شناخت مخاطب و تألیف کتاب براساس نیازهای او؛
- تدوین و تألیف کتابها براساس مهارت‌های اجتماعی، کارگروهی، حل مسئله و ...؛
- توجه بیشتر به جذابیت و کیفیت تصویرها، صفحه آرایبی و نحوه ارائه مطالب؛
- توجه بیشتر به شیوه‌های متفاوت و فعال یادگیری و ارزشیابی؛
- در نظر گرفتن سطح‌های متفاوت یادگیری (مهارتی، دانشی و نگرشی) در تألیف کتابها.

امیدواریم در سال‌های آینده شاهد افزایش کمیت و کیفیت تولید کتابهای آموزشی در حوزه کار و فناوری باشیم.

گروه داورى معماری

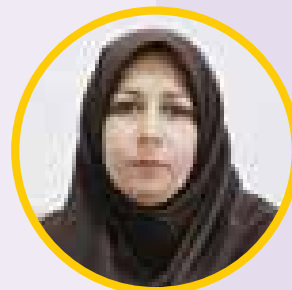
وبدا تقوایی (۱۳۳۹)، بهبهان

دکترای مهندسی معماری، استاد دانشگاه‌های الزهرا (س) و آزاد اسلامی، از مؤلفان کتاب‌های درسی نقشه‌کشی ۲، تاریخ معماری قبل از اسلام، تاریخ معماری کشورهای اسلامی و آشنایی با بناهای تاریخی، مجری طرح پژوهشی «نظم و بی‌نظمی در معماری قدیم و جدید» و مؤلف کتاب «از مبانی نظری تا مبانی نظری در هنر معماری». سردبیر فصلنامه کارافن، استاد راهنما و مشاور پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد، مدیرکل برنامه‌ریزی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و عضو شورای دانشگاه فنی و حرفه‌ای از دیگر فعالیت‌های اجرایی ایشان محسوب می‌شود.

الهام السادات اعرجه (۱۳۵۰)، تهران

کارشناسی ارشد معماری با ۲۵ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش به‌عنوان هنرآموز هنرستان، داور استانی جشنواره خوارزمی، داور استانی و کشوری جشنواره هنرهای تجسمی، طراح سؤال چند دوره از آزمون‌های نهایی کشوری و کنکور آزمایشی فنی و حرفه‌ای، طراح سؤال‌های علمی رشته معماری، و همکار دفتر تألیف فنی و حرفه‌ای. «کتاب متره و برآورد» رشته معماری و پنج جلد کتاب آموزشی (غیردرسی) از جمله تألیفات ایشان است.

شهناز پورناصری (۱۳۵۵)، تهران

دکترای معماری، استادیار و مدیر گروه دانشگاه مهندسی و معماری و شهرسازی دانشگاه تربیت‌دبیر شهید رجایی، و مدرس دانشگاه‌های محقق اردبیلی، آزاد اسلامی و پیام‌نور، مترجم کتاب «برنامه‌ریزی برای طراحی: از تئوری تا عمل»، مؤلف ۱۶ عنوان مقاله علمی-پژوهشی در رشته معماری، و عضو هیئت علمی و کمیته داورى چند همایش و کنفرانس ملی پژوهشی.

بیانیه گروه داوری معماری

تدوین و تألیف کتاب‌های کمک آموزشی، به‌عنوان بسته‌های آموزشی تکمیلی و تقویت‌کننده محتوای رشته‌های گوناگون درسی، موجب کیفیت‌بخشی و غنای روند یاددهی یادگیری در برنامه‌ریزی درسی دوره‌های آموزشی می‌شود. کتاب‌های معرفی‌شده در این دوره از جشنواره کتاب رشد در رشته معماری شامل پنج جلد کتاب تألیفی و دو جلد کتاب ترجمه‌ای و به لحاظ کمیت بسیار ضعیف بودند.

کتاب‌های انتخاب‌شده (برگزیده و تقدیری) دارای شکل و محتوای مناسبی برای هنرجویان و هنرآموزان بودند. کتاب برگزیده ضمن توجه به مصالح بوم‌آورد (در فرهنگ و سنت معماری پایدار کشورمان) از انسجام خوبی برخوردار بود. کتاب تقدیری نیز ضمن برخورداری از زبان بصری مناسب و محتوای غنی، به چگونگی فرایند یاددهی یادگیری در تدوین مطالب توجه کرده بود.

متأسفانه بعضی از کتاب‌های تألیفی بیشتر با توجه به محتوا و ساختار کتاب، ترجمه‌ای به نظر می‌رسند و به انتشارات یک دانشگاه محدودند که این موضوع نشان از نبود اطلاع‌رسانی مناسب در این زمینه دارد.

هیئت‌داوران رشته معماری، با تأکید بر اینکه تمام تلاش خود را به کار گرفت تا بدون هیچ‌گونه پیش‌فرضی به ارزیابی کتاب‌ها بپردازد، اعلام می‌دارد که بی‌شک این مجموعه معرف همه بضاعت جامعه علمی کشور در این رشته نیست. این هیئت ضمن تشکر و قدردانی از تمامی شرکت‌کنندگان در جشنواره و تبریک به برگزیدگان و سپاس‌گزاری از همه دست‌اندرکاران برگزاری جشنواره، اعلام می‌دارد، هنوز در آغاز راهیم و با افق‌های پیش‌رو فاصله داریم. در خاتمه ضمن قدردانی از پیگیری، جدیت و استمرار عمل مسئولان سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی امید است در سال‌های آتی ثمرات بهتری را شاهد باشیم.

گروه داوران مهارت‌های زندگی، تفکر و سبک زندگی

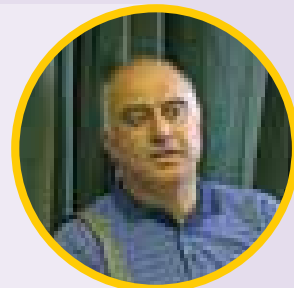
مهناز قانعی (۱۳۴۱)، اصفهان

دکترای فلسفه تطبیقی با ۲۸ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش به‌عنوان دبیر دبیرستان و مدرس دانشگاه فرهنگیان، عضو گروه الهیات و معارف مرکز شهید باهنر دانشگاه فرهنگیان، همکار «مرکز سنجش آموزش کشور» و سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، و عضو شورای برنامه‌ریزی درس منطق پایه دهم دفتر تألیف. تألیف کتاب «اخلاق در نگاه مولانا: چپستی و هستی»، تألیف مقالاتی متعدد از جمله «اسرار از زبان اسرار»، و «بازخوانی تفسیر سبزواری از تأویل نبی با نظر به هفت لطیفه انسانی»، و تدوین سرفصل‌های برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش الهیات، از جمله خدمات پژوهشی و علمی ایشان است.

محمدحسن حسینی (۱۳۴۸)، تهران

مهندس متالوژی، محقق و مربی دوره‌های تفکر و یادگیری برای بچه‌ها، دبیر علمی مجموعه ۱۰ جلدی «قصه‌های تفکر برای کودکان» برای «انتشارات مدرسه»، مشاوره علمی قصه‌های تفکر و یادگیری و نشر قصه‌های فکری در «مجله رشد کودک»، مشاور علمی و مسئول موضوع‌های مرتبط با تفکر و یادگیری از طریق بازی و قصه در «مجله رشد جوان»، داور کتاب‌های جشنواره رشد، و مشاور علمی قصه‌های تفکر و یادگیری و مهارت‌های زندگی انتشارات «محراب قلم».

علیرضا متولی (۱۳۴۴)، تهران

کارشناسی روان‌شناسی، تدریس در حوزه‌های هنری و نویسندگی، عضو هیئت تحریریه «مجله کیهان بچه‌ها»، معاون بخش کودک و نوجوان «انتشارات امیرکبیر»، مدیرمسئول و سردبیر ماهنامه «مهتاب»، مدیرمسئول «انتشارات رویش» در حوزه کتاب کودک و نوجوان و در حال حاضر سردبیر رشد «آموزش ابتدایی»، با بیش از ۳۰ سال سابقه نویسندگی برای کودکان و نوجوانان. از جمله آثار ایشان، رمان «گرچه گور به قیر شده»، «سفرنامه باروت و بارون»، زندگی‌نامه‌های داستانی برخی مشاهیر، و شش جلد کتاب با موضوع «سبک زندگی» را می‌توان نام برد.

بیانیه گروه دآوری مهارت‌های زندگی، تفکر و سبک زندگی

باز شدن درهای ملل و فرهنگ‌ها بر روی یکدیگر، پدیده‌های نوظهور زندگی بشر در جهان معاصر، و مسائل و مشکلات روزافزون فراروی تربیت در جامعه جهانی و کشور ما، زنگ‌هایی هستند که اهمیت و ضرورت پرورش قوه اندیشه و آموزش مهارت‌های زندگی فردی و اجتماعی را در دنیای کنونی به ما گوشزد می‌کنند. تلاش‌هایی که در این راستا مدتی است آغاز شده‌اند، هرچند شایسته تحسین‌اند، اما هنوز به نتیجه مورد نظر نرسیده‌اند. وجود رشته‌ای باعنوان مهارت‌های زندگی، تفکر و سبک زندگی در جشنواره کتاب رشد، تلاشی هرچند اندک، از این‌گونه تلاش‌هاست. امسال ۶۲ عنوان کتاب در این رشته، امتیاز شرکت در جشنواره را کسب کرده بودند که از آن میان، ۴۰ کتاب ترجمه‌ای و سایر آثار تألیفی بودند. موضوع سه عنوان از این کتاب‌ها فلسفه برای کودکان بود.

از نقاط قوتی که کم‌وبیش و به نحو پراکنده در کتاب‌های این دوره وجود دارد، نگاه و بیان تازه در مورد موضوع، گرافیک بسیار خوب، تنوع مهارت‌های مورد پوشش کتاب‌ها (مجموعه)، پرداختن به خود (خودشناسی و مباحث مرتبط) به‌عنوان نوعی تفکر و نوعی مهارت، توجه به اصول و مراحل تربیت فکری، یا آموزش مهارتی از مهارت‌ها توسط مربی، و تلاش برای آموزش مهارت‌های ارتباطی و اخلاقی به کودکان توسط داستان بود. هرچند هر یک از این نقاط قوت در بیش از یک کتاب دیده نمی‌شد.

کم بودن آثار تألیفی نسبت به کتاب‌های ترجمه‌ای، سطحی و بازاری بودن بسیاری از کتاب‌های ترجمه‌شده یا تألیفی، استفاده از عنوان‌های نادرست دهان‌پرکن برای جلب مشتری، نداشتن منابع و مآخذ، ناهمخوانی با فرهنگ بومی در برخی از کتاب‌های ترجمه‌ای، نبود انسجام یا فصل‌بندی منطقی و مرتب، حتی در مورد آثار شایسته و قابل توجه، کلیشه‌ای بودن سؤال‌های مطرح‌شده در برخی از کتاب‌های آموزش مهارت‌ها یا فلسفه برای کودکان از نقاط ضعف کتاب‌ها بودند.

پیشنهادهای گروه داوران برای رفع نقص‌ها به این شرح است:

- ناشران یا مترجمانی که دغدغه پرورش نسل جوان را دارند، در انتخاب کتاب‌ها به هم‌خوانی با فرهنگ بومی توجه کنند؛
- داستان‌های کهن، حکایت‌ها، شعرها، اندرزنامه‌ها، حدیث‌ها و سایر مظاهر ادبی فکری و اخلاقی مهارتی موجود در فرهنگ غنی اسلامی ایرانی، به زبان و شیوه‌ای نوین، تلفیقی و مطابق با نیازهای امروز به کار گرفته و بازنویسی شوند؛
- شیوه پرسش و پاسخ سقراطی نه شبه سقراطی در پرورش قوه تفکر و تأمل بسیار مؤثر است و به‌جاست که مورد توجه ویژه مؤلفان توانا در این زمینه قرار گیرد؛
- در عنوان‌های تألیفی یا ترجمه، امانتداری رعایت و منابع و مآخذ مورد استفاده کتاب به‌طور کامل قید شوند؛
- راهنما یا پیشگفتار روشنگری که خواننده و مخاطب را از سردرگمی نسبت به کتاب، محتوا یا نحوه کاربرد آن نجات دهد، در نظر گرفته شود.

گروه داوران مکانیک و مکاترونیک

محمد رضا نخعی امرودی (۱۳۶۵)، زرنده

دکترای مکانیک با ۱۰ سال سابقه تدریس در هنرستان، پژوهش‌سرا، دانشکده فنی و حرفه‌ای انقلاب اسلامی، دانشگاه غیرانتفاعی پارسیان و دانشگاه شهید رجایی، استاد راهنمای پروژه‌های خوارزمی و استاد مشاور پایان‌نامه‌های فوق لیسانس، مؤلف چهار کتاب درسی، از جمله «کاربرد فناوری نوین پایه یازدهم»، «دانش فنی تخصصی مکانیک موتورهای دریایی» و «نگهداری و تعمیر سامانه‌های رانشی کشتی»، رشته مکانیک موتورهای دریایی پایه دوازدهم»، و کتاب تخصصی «جوشکاری مکانیکی و جوشکاری اصطکاکی اغتشاشی و مدل‌سازی ترمو». «بررسی تجربی نیروی ماشین کاری اینکونل ۷۳۸ در شرایط خشک و با سیال خنک‌کننده» عنوان یکی از مقالات ایشان است.

حسین گنجی (۱۳۶۳)، تهران

کارشناسی ارشد مهندسی مکانیک و معاون فنی هنرستان در منطقه ۲، با ۱۳ سال سابقه تدریس درس‌های تخصصی رشته‌های مکانیک خودرو، نقشه‌کشی صنعتی، و ساخت و تولید در هنرستان‌های تهران. ایشان چهار دوره داور جشنواره خوارزمی و دو دوره داور جشنواره ایده‌های برتر بوده است.

بهروز خطیبی (۱۳۵۴)، تهران

دانشجوی کارشناسی ارشد تبدیل انرژی، عضو گروه تألیف و برنامه‌ریزی درسی رشته مکانیک خودرو، و کارشناس دفتر تألیف رشته مکانیک خودرو با ۱۸ سال سابقه هنرآموزی در هنرستان‌های تهران و هشت سال سرگروه آموزشی استان.

بیانیه گروه داوری مکانیک و مکاترونیک

در دنیای کنونی که نام «دنیای صنعتی» را یدک می‌کشد، لزوم توجه به صنعت و رشته‌های فنی و مهارتی، به خصوص برای کشورهای در حال توسعه و همچنین ایران اسلامی که پیش‌بینی شده است در افق ۱۴۰۴ سرآمد کشورهای منطقه در حوزه‌های علمی و فناوری باشد، بیش از پیش احساس می‌شود. حوزه آموزش و به‌ویژه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، به علت جهش و پویایی همیشگی خود، نیازمند مشارکت همه‌جانبه اصحاب قلم، متخصصان، معلمان و دیگر دست‌اندرکاران حوزه صنعت و تعلیم و تربیت است. آموزش و پرورش نیز با تدوین و اجرای «سند تحول بنیادین» تلاش کرده است با رویکرد شایستگی‌محور، گامی مؤثر و هدفمند در این راه بردارد. در این راستا چند سالی است که رشته مکاترونیک در کنار رشته مکانیک، به‌عنوان یکی از شاخه‌های اصلی گروه صنعت، برای پاسخ‌گویی به رشد فزاینده فناوری پدید آمده است. با توجه به تغییر رویکرد آموزش، بدیهی است که این عرصه نیازمند منابع مکتوب و غیرمکتوب آموزشی است. گروه داوری مکانیک و مکاترونیک، در جشنواره کتاب‌های آموزشی تربیتی رشد، در تلاش است با نگاه به برنامه درسی ملی به به‌گزینی آثار و همچنین شفاف‌سازی خط مشی برای تدوین منابع کمک‌آموزشی جدید بپردازد.

اگر چه با توجه به گسترده بودن منابع و موضوع‌های مرتبط با برنامه درسی گروه مکانیک و مکاترونیک، انتظار مشارکت بیشتری از ناشران و مؤلفان می‌رفت. با این حال از میان کتاب‌های ارسال شده در طول سال گذشته، ۷ کتاب به مرحله نهایی راه یافتند (۵ اثر تألیفی و ۲ اثر ترجمه). شاخص‌های زیر از اصلی‌ترین محورهای داوری آثار بوده است:

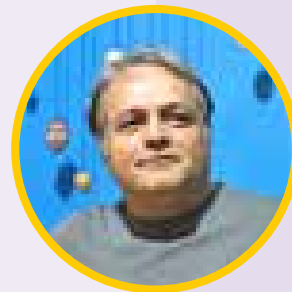
- توجه به برنامه درسی، انسجام درونی و پوشش محتوایی کتاب درسی؛
- توجه به بارش فکری، پرورش خلاقیت، دست‌ورزی و دوری از محفوظات؛
- پرورش شایستگی‌های هدف، در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (مانند مسئولیت‌پذیری، مدیریت منابع، کسب حلال، کارآفرینی و ...)
- توجه به نقش معلم و تبیین نقش کتاب به‌عنوان راهبر و یا تسهیلگر آموزشی؛
- خلاقیت در ارائه و نوآوری در تألیف.

- گروه داوران بر خود واجب می‌داند تا به منظور کیفیت‌بخشی به منابع کمک‌آموزشی پیشنهادهایی به شرح زیر ارائه دهد:
- گروه سنی مخاطبان در کتاب به روشنی مشخص شود (به‌خصوص در کتاب‌های ترجمه)؛
- خودآموز بودن یا همیار معلم بودن عموم کتاب‌ها به‌وضوح مشخص نیست (برخی کتاب‌ها برای سازمان‌دهی ذهنی مخاطب و ارتباط عمودی و افقی مطالب نیازمند معلم هستند) که باید مشخص شود؛
- در تألیف کتاب‌های فعالیت‌محور، به ظرفیت‌های سخت‌افزاری مدارس و محیط‌های اجرایی توجه شود (در صورت لزوم استفاده از ابزار خاص حتماً در ابتدای کتاب قید شود)؛
- با توجه به ماهیت درس‌های رشته‌های فنی-مهارتی در صورت امکان استفاده از ظرفیت‌های انتقال اطلاعات به صورت چندرسانه‌ای برای دستیابی به سطوح بالاتر یادگیری "بلوم" مد نظر قرار گیرد؛
- مثال‌ها، عناوین و تصاویر کتاب‌های ترجمه متناسب با فرهنگ و سبک زندگی ایرانی-اسلامی تغییر یابد.

گروه داورى نمایش، فیلم و سینما

منوچهر اکبرلو (۱۳۴۱)، تهران

دانش آموخته رشته پژوهش هنر در دوره کارشناسی ارشد و رشته کارگردانی در دوره کارشناسی، معلم، مدیر و کارشناس وزارت آموزش و پرورش، و بازنشسته این وزارتخانه. از مهم‌ترین سوابق اجرایی وی می‌توان به مدیریت مدرسه فیلم‌نامه‌نویسی حوزه هنری و مجری، نویسنده و کارشناس بیش از ۱۵ برنامه رادیویی و تلویزیونی، و تدریس در مراکز دانشگاهی اشاره کرد. ۷۲ عنوان کتاب تألیفی و ترجمه‌ای در حوزه ادبیات، تئاتر، سینما، دایرةالمعارف و نمایشنامه، سه دهه فعالیت مطبوعاتی، و ۱۰ مقاله پژوهشی حاصل تلاش ایشان است.

مهدی حامد سقاییان (۱۳۴۵)، تهران

دکترای تخصصی تئاتر، استادیار دانشگاه، داور همایش‌ها و جشنواره‌هایی چون «جشنواره تئاتر دفاع مقدس» و «جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر»، دبیر همایش علمی-پژوهشی تئاتر، دبیر دومین «سینار بین‌المللی نمایش و دین» و بخش هنر نخستین «جشنواره ربع قرن کتاب دفاع مقدس»، عضو هیئت تحریریه مجله علمی- تخصصی «صحنه» (حوزه هنری)، عضو هیئت تحریریه مجله علمی-پژوهشی «هنرهای زیبا»، و مدیر گروه کارگردانی و بازیگری دانشگاه تربیت مدرس. برگزاری کارگاه‌های آموزشی و سمینارها، کارگردانی و اجرای چند نمایش، کارگردانی نمایش تلویزیونی «سقوط سایه‌ها» و اجرای طرح‌های پژوهشی از دیگر فعالیت‌های ایشان است. وی بالغ بر ۲۹ مقاله تخصصی و ۱۰ جلد کتاب در سوابق علمی-پژوهشی خود دارد که از جمله آن‌ها می‌توان به بازنویسی و تجدید چاپ کتاب «ریختارهای نمایش ایرانی» و چهار جلد «فرهنگ جامع تئاتر دفاع مقدس» اشاره کرد.

جواد رضاییان طرهبه (۱۳۴۹)، مشهد

کارشناسی ارشد تئاتر (گرایش ادبیات نمایشی)، سرپرست بخش انیمیشن و هنرآموز نمایش و انیمیشن هنرستان کمال‌الملک، مدرس ضمن خدمت، عضو گروه‌های آموزشی منطقه و دبیر هنر مدرسه‌های دوره اول متوسطه، داور شانزدهمین جشنواره نمایش عروسکی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، و نویسنده مقالات علمی در زمینه نمایش و برگزاری کارگاه آموزشی. ایشان نویسنده نمایش‌نامه‌های «بودن یا نبودن»، «اتل متل توتوله»، «پسرک فداکار»، «میهمان» و «سیب جادویی» است و کارگردانی نمایش‌نامه «هفت شهر عشق» در فرهنگ‌سرای خاوران، و اجراهای دانش‌آموزی «پترس»، «لطفاً از روی چمن عبور نکنید»، «سیب جادویی» و «نوشته بر سنگ» را برعهده داشته است.

بیانیه گروه داوری نمایش، فیلم و سینما

امروزه فیلم و تئاتر رسانه‌هایی مهم و تأثیرگذار در امر تعلیم و تربیت و فرهنگ‌سازی تلقی می‌شوند. به این سبب توجه به کتاب‌های این حوزه (چه نظری، چه آموزشی و چه متون نمایشی) الزامی به نظر می‌رسد.

در این دوره زمانی، مانند چند سال گذشته، شاهد رشد انتشارات در این حوزه هستیم؛ گرچه وضعیت اقتصادی ناشران، مشکلاتی را برای انتشار هرچه بیشتر آثار موجود به‌ویژه آثار تألیفی ایجاد کرده است.

از جمله نقاط قوت کتاب‌ها توجه به نیاز جامعه و علاقه‌مندان و هنرمندان تئاتر و سینماست که این آثار را مفید و قابل استفاده می‌کند. اما کم‌توجهی به نثر ویژه مخاطبان سنین پایین‌تر، کیفیت نامرغوب برخی کتاب‌ها و خلأ پژوهشی و آموزشی در برخی زیرشاخه‌های تئاتر و سینما، از جمله نقاط ضعف این آثار به شمار می‌روند.

به‌منظور برگزاری هرچه بهتر جشنواره موارد زیر را پیشنهاد می‌کنیم:

- اطلاع‌رسانی هرچه بیشتر و بهتر فراخوان جشنواره برای حضور کامل‌تر آثار منتشر شده در این حوزه؛
- ایجاد انگیزه در نویسندگان نمایشی برای انتشار بیشتر آثار خود؛
- تشکیل جلسات هم‌اندیشی با حضور آثار برتر و بررسی راه‌های ارتقای سطح کتاب‌های این حوزه.

گروه داورى هنرهای تجسمى و مباحث عمومى هنر

سیدهمايون موسوى (۱۳۵۰)، نویسرکان

کارشناسی ارشد نقاشی، عضو کمیسیون تخصصی تألیف ۱۰ عنوان کتاب درسی و راهنمای معلم دوره فنی و حرفه‌ای گروه هنر، مجری چند پژوهش در دفتر تألیف فنی و حرفه‌ای، و نیز تألیف کتاب درسی «کارگاه چاپ دستی (۱)» فنی و حرفه‌ای متوسطه، سرگروه آموزشی استان تهران، داور جشنواره شرکت‌های آموزشی و تربیتی و داور جشنواره تجسمی و مسابقات علمی و عملی، با بیش از ۲۵ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش.

رضا صفرى (۱۳۵۳)، جلفا

دکترای فلسفه هنر، عضو هیئت علمی دانشکده هنر دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکز، مدرس دانشگاه سوره و دانشکده هنر و معماری، مشاور رئیس پژوهشگاه فرهنگ و هنر اسلامی در نشست‌های تخصصی فرهنگی هنری و نشریات تخصصی فرهنگ و هنر، تهیه‌کننده و مجری برنامه «نگاه بلند به فیلم کوتاه»، مدیر دفتر نشریات تخصصی پژوهشگاه فرهنگ و هنر اسلامی سال ۱۳۸۲، دبیر تحریریه و مدیر داخلی نشریه فرهنگی-هنری «نیوار»، و معاون مرکز خلاقیت‌های هنری پژوهشگاه فرهنگ و هنر اسلامی. وی نویسنده و کارگردان چند فیلم، از جمله فیلم سینمایی «سهم گمشده»، مستند «نقاشان مسلمان آذربایجان» و مستند «گزارشی از شاعر معاصر، مفتون امینی» است.

سمیه نسیم‌صفت (۱۳۶۰)، قم

کارشناسی گرافیک و کارشناسی ارشد فلسفه هنر، هنرآموز هنرستان‌ها و عضو کمیسیون تخصصی تألیف کتاب‌های درسی رشته گرافیک، مؤلف بخش اول کتاب «تصویرسازی آموزشی تایپوگرافی» برای رشته فتوگرافیک، تدوین و گردآوری مطالب تخصصی مربوط به رشته فتوگرافیک برای «کتاب همراه هنرجو»، گردآوری و تدوین فصل پنجم کتاب «دانش فنی» رشته فتوگرافیک، مدرس دانشگاه آزاد اسلامی، دانشکده فنی شریعتی، آموزشکده فنی دختران قم و دانشگاه علمی-کاربردی، و داور بخش گرافیک و عکاسی چند جشنواره در قم.

بیانیه گروه داوری هنرهای تجسمی و مباحث عمومی هنر

امروزه رسالت هنر و آثار هنری بر هیچ کس پوشیده نیست. هنرگاه آگاهی‌دهنده است و گاه التیام‌بخش. وجه روشنگری آن زمانی بارز می‌شود که انسان را از جهل می‌رهاند و به سوی دانایی و آگاهی رهنمون می‌شود. از جنبه دیگر نیز می‌تواند مشکلات و آلام و رنج‌های بشری را کاهش دهد و تسهیل‌کننده زندگی و مسائل بی‌شمار آن باشد. در این میان، سهم کتاب‌های هنری نیز در رسیدن به این هدف‌ها قابل توجه است.

با توجه به انتشار تعداد قابل ملاحظه‌ای کتاب هنری در هر سال، شرکت تعداد محدودی از ناشران کتاب‌های هنری در این جشنواره که اغلب از ناشران مطرح و برگزیده کتاب‌های هنری هم نیستند، موضوعی است که باید بررسی شود. شرکت فقط ۱۷ عنوان کتاب که حدود ۳۵ درصد آن هم متعلق به یک ناشر است، آمار رضایت‌بخشی برای یک جشنواره در سطح کشوری نیست. با توجه به این مهم، بسیاری از کتاب‌های منتشرشده در زمینه هنر از دید داوران این گروه پوشیده مانده‌اند و در نهایت انتخاب کتاب برگزیده را با چالش روبه‌رو خواهند کرد. زیرا بسیاری از مدیران به‌منظور تهیه بهترین کتاب‌های این حوزه برای مدرسه‌ها به فهرست منتشرشده توسط این جشنواره رجوع خواهند کرد که نتیجه آن خیلی کامل و دقیق نخواهد بود.

از یک طرف، میان کتاب‌های راه‌یافته به این جشنواره، بعضی کتاب‌های تألیفی از سطح قابل‌قبولی برخوردار بودند که دلیل آن در نظر گرفتن شرایط بومی و فرهنگی و همچنین متناسب بودن کتاب‌ها با سطح مخاطبان آن‌ها بوده است. از طرف دیگر، بسیاری از کتاب‌ها ترجمه کتاب‌های خارجی بودند که هر ساله شمار بسیاری از آن‌ها در زمینه‌هایی مانند عکاسی و صفحه‌آرایی با تفاوت اندک از نظر سطح علمی و فنی، ترجمه و چاپ شده‌اند و تکرار مکررات محسوب می‌شوند.

لازم به ذکر است، با بررسی‌های انجام شده نتیجه می‌گیریم، این دوره از جشنواره کتاب رشد پوشش‌دهی مناسب و کافی از نظر کمی و کیفی (با توجه به کتاب‌های منتشرشده در بازار کتاب ایران) نداشته که دلیل آن ممکن است بی‌اطلاعی ناشران و مؤلفان مطرح در زمینه هنری یا رغبت نداشتن آن‌ها به شرکت در جشنواره باشد. پیشنهاد هیئت‌داوران گروه هنرهای تجسمی این است که دبیرخانه جشنواره بررسی‌های لازم را به عمل آورد و در صورت امکان، زمینه شرکت ناشران بیشتری را فراهم کند. همچنین پیشنهاد هیئت‌داوران برای ناشران و پدیدآورندگان کتاب‌ها، توجه بیشتر به سطح علمی و محتوایی کتاب‌ها و در نظر گرفتن ظاهر مناسب کتاب از نظر گرافیک، کیفیت چاپ و صحافی است.

در پایان این گروه مراتب تقدیر و تشکر خود را از دبیرخانه جشنواره کتاب رشد اعلام می‌دارد و برای همه عزیزان توفیق روزافزون خواستار است.

